БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 242 (9074)
ОКТЯБРИИН
14
СРЕДА
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

Эрэгтэй, эмэгтэй колхознигууд, совхозууд болон РТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд! Ороохо таряа, мяха, һү, ноохо, үндэгэ, хлопок, лён, сахарай свёкло, хартаабха, овощь, үрэ жэмэс болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые Эхэ орондоо бүри ехээр үгэе!

(КПСС-эй ЦК-гэй гаргаһан Уряануудһаа)

...ЭЛЖЭЛГЭ—МАЛ АЖАЛАЙ ...ЭЭН ХАРЮУСАЛГАТАЙ ҮЕ

...оон жэлэй түрүүшын үбэл... һайнаар эмхидхэжэ, адуу ...ашаг шэмые саашань дээшэ..., ерэхэ жэлдэ һү, мяха, ноо... ехээр абаха гээшэ респуб... хүдөө ажахын хүдэлмэри...эй мүнөөдэрэй эгээн шухала ...о болоно. Байгша ондо ма... үбэлжэлгые амжалтатайгаар ...хэ арга боломжо хаа хаа... бии. Колхоз, совхозуудта шэ...тэжээл, таряа талханай зүйл ...ээнэйхиһээ ехээр бэлэдхэг... ...дүүн тэжээл, зелёнко, һолоо...өө ехээр хуряагдажа абтаха

...э зохид байдалые зүбөөр хэ..., үбэлжэлгэеэ хүсэд бэлэд...ээр угтажа байһан малшад, ...нууд олон. Торийн аймагай ...уд үбэлэй сагта малаа ду...айраар, бүлеэн уһаар хангаха ... ехэхэн оролдолго гаргаа, ...ашье байна. Аймагай колхо... малаа бүлеэн уһаар ханга...лгоор инженер Нурминскиин ...он түхеэрэлгэнүүд 17 фермэ ...одхогдоо. Малай типовой байранууд олоор баригдана, ...нуудынь заһабарилагдана. ...н аймагай колхозууд үнеэн ...э дунда зэргээр 15 тонно си...ража абаа. Эндэхи зарим ...ууд бүри ехэ, үнеэн бүридөө ...о силос дараһан байха юм. ...жэлэй баян ургаса хуряалга...үүдэй олоор хүдэлжэ байһые ...аа абан, түрүү малшад ...нгөө хүсөөр хото, хорёогоо ..., малаа бүлеэн уһаар ханга...эрэлгэ тодхоно, хобоо кор...нуудые түгэс хүрэхөөр бэлдэ...лёнко, һолоомо үбэлжөөнэйн...аа зөөжэ абана. Малшадай ...эбхитэйгээр хабаадаһанай ... Мухаршэбэрэй «Знамя Ле...» Иволгын «Заветы Ильича» ... бусад колхозууд ургаса ху...нгаа хажуугаар малайнгаа ...нуудые дулаалжа, заһабарил...даа.

...а байгша ондо адуу малай ... һайн. Олонхи мал адуулаг...алгагдаһан хэрэгтээ харюу...айгаар хандажа, малай шэг... зунай бэлшээриин үедэ ...оор нэмээһэн байна. Куда... аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ ...ой мал адуулагша нүхэр ...ьев, «Путь к коммунизму» ...ой адуулгашан нүхэр Бу... болон бусад сентябрь һара...нүүдэйнгээ тус бүриин шэг... үдэртөө 1270 граммаар нэ...

...бэшье юрэнхы дээрээ рес...н колхоз, совхозууд малай ...эгэдэ мууса бэлэдхэнэ, оло...ахынууд энэ шухала хүдэл...илээдүй байһаар. Хүнүүд...ыдөө ургаса хуряалгада ... малай байра заһабарилха, ...а хүсэн байхагүй гэһэн ... урдаа баряад. Хэжэнгын ...дай хүтэлбэрилэгшэд үбэл... задагай зайданаар угтаба. ...үрэтэр һаамхай үнеэдынь ... байрада оруулагдаагүй, ...адынь үнеэдээ газаа хүйтэн...а. Үбэлдөө үнеэдые, буруу... бүлеэн уһаар хангаха түхеэ...үүд тодхогдоногүй. Малые ...үбшэнһөө һэргылхэ ветери... хэмжээ-ябуулганууд эндэ ...оо бэелүүлэгдэнэгүй, ма...олинтай уһаар угааха хү... ехээр удааруулагдана. ...канай, Баргажанай, Хэ... колхозууд хэды ехэ арга ...той байбашье, силос дара...а уялгаяа дүүргээгүй. Мүн ...ө хуряажа абаагүй, һолоо...рилөөгүй ажахынууд аймаг ...үзэгдэнэ.

...элэн фермэ дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэрие оньһожоруулха, үбэлэй байрануудые хүсэд хүрэхөөр түхеэрхэ хүдэлмэри унжагайруулагдана. Малые илгажа, тусхай гүүртэ, отара болгохо талаар дутагдалнууд олон. Илангаяа малые бужуу, хамууһаа һэргылхэ хэмжээ-ябуулганууд олон ушарта бэелүүлэгдэнэгүй.

Эдэ бүхы дутагдалнууд юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ургаса хуряалгадаа бүхы анхаралаа табяад лэ, малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хэрэгтэ ёһо тэдысэ хандана бшуу. Иимэ байдалые мэдэжэ, хаража байгаад, тэндэхи зарим партийна организацинууд бодото хэмжээ абаагүй, мүнөө хүрэтэр энэ асуудалые партийна суглаан дээрээшье зүбшэн хэлсээгүй, доторойнгоо арга боломжонуудые элирүүлээгүй байһаниинь гэмшэлтэй. Аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй дутагдалнуудые усадхаха талаар эрид хэмжээ абанагүй.

Гол түлэб мал ажал эрхилдэг манай республикын колхоз, совхозуудай урда табигдажа байһан шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула нэн түрүүн малай үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ тон шухала. Тиимэһээ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үдэр сагаа гээнгүй, бүхы малшадые энэ хэрэгтэ элсүүлхынгээ хажуугаар, малай байра, малшадай гэрнүүдые заһаха, шэнээр баригдажа байһыень түргөөр дүүргэхэ хүдэлмэридэ хүнүүдые нэмэжэ табиха болоно. Гэхэтэй хамта, һаамхай үнеэдээ, жэжэ бурууну удаа энэ дары үбэлэйнь байрада оруулжа, шэмэтэ тэжээлээр, таряа талханай зүйлөөр эдеэлүүлхэ, бүлеэн уһаар хангаха шухала.

Шэмэтэ тэжээл, силос энэ жэлдэ хаа хаанагүй элбэг ехээр бэлэдхэгдэжэ, намарһаа эхилээд хабар болотор бүхы түрэлэй мал, илангаяа һаамхай үнеэд, бурууну уд, эхэ хонид эдеэлүүлэгдэхэ байна. Мүн һолоомо ууралаар буйлуулжа малда үгэхэ, малаа бүлеэн уһаар хангаха хэрэгтэй. Ушар иимэһээ фермэ дээрэхи ажал ехэтэй эдэ хүдэлмэрие али болохоор оньһожоруулгада хүдөөгэй бүхы механизаторнууд эдэбхи үүсхэл гаргаха болоно. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэлые колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, аймагуудай партийна, советскэ организацинууд бүримүһэн дэмжэхэ, дэлгэрүүлхэ зэргэтэй.

Колхоз, совхозуудта намар, үбэлэй сагта буруунуудые шахан түлжүүлхэ тухай тогтоол КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет һаяхан баталан абаа. Энэ тогтоол бодото хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэжэ эхилбэ. Октябриин 15 болотор хаа хаанагүй буруунууд илгагдажа, шахан түлжүүлгэдэ табигдаха ёһотой.

Тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрие зааханшье һуларуулжа болохогүй. Эдэ үдэрнүүдтэ бүхы зелёнкоёо хуряажа, һолоомоёо һүрилжэ дүүргэхэ, малай үбэлжэхэ газарта тэжээл зөөжэ эхилхэ саг ерээ. Турнепс, свёкло, хартаабха гэхэ мэтэ шэмэтэ тэжээлые хүлдөөжэрхингүй абажа, зүбөөр хадагалха шухала.

Зооветеринарна мэргэжэлтэд адуу малые наһаарнь, эрэ эмээрнь, ашаг шэмынь талаар илгажа, гүүртэ, отарануудые эмхидхэжэ дүүргэхэ, малые элдэб үбшэнһөө һэргылхэ хэмжээ-ябуулгануудые наринаар бэелүүлхэ уялгатай.

Нүхэд малшад! КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумые ажалай амжалтаар угтахын тула малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр эхилжэ, үшөө бии байгаа дутагдалнуудаа ябууд усадхагты!

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани октябриин 12-то боложо, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. Г. Игнатов түрүүлэгшээр һуугаа.

Читын областьдо зэмэ тохохо ябадалай ямараар табигдаһан тухай Читын облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. И. Смирновой элидхэл заседани дээрэ шагнагдаба. Олониитэ ажалшадай дунда политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха шухала байһан тухай, ёһо гурим сахиха болон праждан иудай эрхэ хамгаалха хэрэгтэ олониитые бүри үргэнөөр хабаадуулха тухай КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдһээ облгүйсэдком, районно, городской, хүдөөгэй болон посёлково Соведүүдэй гүйсэдкомууд шухала тобшолол үшөө хээгүй гэжэ энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгын үедэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Тусхайлбал, олонхи районно болон городской Соведүүдэй захиргаанай комиссинууд предприятинууд, клубууд, колхозууд, совхозуудта олониитын хабаадалгатайгаар хэрэгүүдые хаража үзэлгэ тон үсөөнөөр эмхидхэгдэнэ гэжэ тэмдэглэгдээ.

Вологодско областиин эмхи зургаанууд, организацинуудта ажалшадай мэдүүлгэнүүд болон гомдолнуудые хаража үзэхэ хүдэлмэриин ямараар табигдаһан тухай Вологодско облгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо А. М. Кузьминский элидхэл хэбэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум А. И. Смирновой, А. М. Кузьминскиин элидхэлнүүдээр зохихо тогтоол баталан абаһан байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум медицинскэ наукануудай доктор, СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын дүрбэдэхи главна управлениин начальник А. М. Марковта РСФСР-эй наукын габьяата ажал-ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ, искусство шэнжэлдэг наукануудай доктор, профессор Б. Р. Випперт э, Омско хүгжэмтэ комедиин театрын главна режиссер А. И. Паверманда РСФСР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые олгоо. Театрнуудай, арадай гэгээрэлэй бүлэг хүдэлмэрилэгшэдтэ РСФСР-эй габьяата артистын болон РСФСР-эй габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

РСФСР-эй уголовно-процессуальна кодексын проект РСФСР-эй Верховно Соведэй хуули гаргаха һанамжа дурадхалнуудые оруулдаг комиссиин хаража үзэлгэдэ үгэхэ гэжэ РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум шиидхэбэ.

«Түймэр сарахадаа шэн зориг гаргаһанай түлөө» медаляар, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай, Татарай АССР-эй, Пензенскэ, Челябинска, Костромской болон Воронежскэ областьнуудай хэдэ хэдэн районуудые нэгэдүүлхэ тухай асуудалнууд мүн лэ хаража үзэгдэһэн байна.

(ТАСС).

Замбуулин соогуур дабшадаг советскэ гурбадахи ракетын ябаса тухай

Түби хоорондын автоматическа станци урид тодорхойлогдоһон замаараа дабшаһаар. Тус станци Газар тээшэ гэдэргээ тэхэреэ. Октябриин 12-то Москвагай сагаар 20 часта станци Газарһаа 456 мянган километртэ дабшажа ябаа.

Станци гэдэргээ бусаха үедөө секунда соо 0,4 километр түргэнөөр дабшадаг байба. Түби хоорондын станци наашаа тэхэрихэдээ бүри түргэнөөр дабшадаг болобо. Октябриин 12-то станци секунда соо 0,5 километр түргэнөөр дабшадаг болобо. Газарта дүтэлхэ тумаа улам бүри түргэнөөр дабшадаг болохо юм.

Октябриин 12-то түби хоорондын автоматическа станциһаа абтаһан мэдээнүүдһээ хаража үзэхэдэ, станци дээрэхи аппаратура һайнаар хүдэлһэн зандаа. Удаадахи мэдээнүүд октябриин 15-да Москвагай сагаар 17 часһаа 18 хүрэтэр абтаха юм.

(ТАСС).

...риин Республикын Президент д-р А. Шерф СССР соогуур аяншалһаар

...ФЕРОПОЛЬ, октябриин 11. ... Австриин Республикын ...ьна Президент д-р А. ...Запорожьедэ нэгэ үдэр бай...а һүүлээр мүнөөдэр Крым...

...шадай депутадуудай Кры...ластной Соведэй гүйсэдко...түрүүлэгшын орлогшо С. Ф. ... аэродром дээрэ үгэ хэлэ...э айлшание амаршалаа. ...дент А. Шерф, тэрээнтэй ...саһан хүнүүд аэродром ... Алушта ошожо, ойр зуу...һанайнгаа һүүлээр, Ялта ...урортын городой хүн зон, ...ража байгшад Президентые ...уунаар угтаа.

... октябриин 12. (ТАСС). ... Республикын Федеральна Президент д-р Адольф Шерф, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд «Михаил Кутузов» гэжэ крейсертэ һуугаад, энэ үглөөгүүр Ялтаһаа Софидо ерээ. Хүндэтэ айлшание мордохуулхын тулада корабль дээрэ хүндэлэлэй харуул табигдаһан байгаа, Австриин Республикын болон Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүд дуулагдаа. Корабль дээрэхи буунууд нацануудай салют үгэһэн байна.

Австриин гүрэние толгойлогшые Сочиин далайн вокзал дээрэ городой олон хүн зон, амарагшад халуунаар угтаа.

Ойр зуура амарһанайнгаа һүүлээр, хүндэтэ айлшан Сочиин үзэсхэлэн һайхан юумэнүүдые, эмнэлгын газарнуудые хараһан байна.

ҺААЛИШАД! Абаһан уялгаяа хэр дүүргэнэбтэ?

Үнеэд һү ороно

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые угтуулан жэлэй эсэс болотор үнеэн бүриһөө мянган литр һү һааха гэһэн Прибайкалиин Лазогой нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай һайшаалтай үүсхэлые Закаменай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи комплексно бригадын Самсаалай гүүртын һаалишад халуунаар дэмжэнэ. Тэдэнэр үнгэрһэн 9 һарын туршада мянга зуугаад литр һаажа, артель соогоо түрүүлээ һэн. Гүүртые даагша Дансаран Банзаракцаевич Цыбиков үлэһэн 3 һарын туршада үнеэн бүриһөө үшөө 450 литр һү һаажа шадахабди гэжэ мэдүүлбэ. Тиигээд мүнөө ногооной хагдарамсаар үнеэдээ хадагдаһан таряанай һуурида, эдеэлсэ элбэгтэй газараар бэлшээнэ. Мүн хуряагдаһан зелёнко, силосэй ургамалнуудай поли дээгүүр ябуулна. Октябриин 1-һээ хойшо турнепс, зелёнко, силос үнеэдтэ үгэнэ.

Шэмэтэ тэжээл эдихэдээ үнеэд эли бодо һү ороно. Тиимэһээ һаянай үдэртөө гурба дахин һаадаг болонхой.

Энэ гүүртынхид үнеэдээ эрхимээр харууһалжа, эдеэлүүлжэ, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхээр зоригжонхой. Үнинэй, шадамар һаалишан Бальжит Ханжуева, мүн Соня Санжанова, Дари, Елена Батуеванар, Зоя Садаева, Роман Жалсанов болон бусад нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ 1640 литр һү һаахабди гэжэ мэдүүлээ.

Д. Аюшеев.

Вера Антоновна Теслева Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоздо һаалишанаар хоёрдохи жэлээ хүдэлнэ. Нүхэр Теслева үнгэрэгшэ сентябрь һара соо үнеэн бүриһөө 250 литр һү һааба. Зураг дээрэ: В. А. Теслева. А. Мантаевай фото.

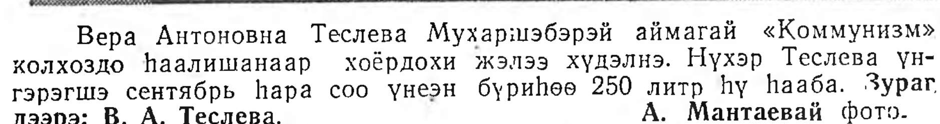

Манай колхозой һаалишад Прибайкалиин аймагай Лазогой нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай нээмэл бэшэгые зүбшэн хэлсээд, тэдэнэй жэшээгээр октябрь-декабрь һаранuudта урданайхиһаа ехэ һү һааха гэжэ шиидэбэ.

Нээрээшье октябрь-декабрь һарануудта зунайхиһаа дутуугүйгөөр һү һааха арга боломжо бии гээшэ. Энэ үедэ һү ехээр һаахын тула үнеэдтээ нэмэлтэ тэжээл—турнепс, силос, ороохо таряанай зүйл эдюулхэ хэрэгтэй юм.

Эртэ намарһаа һаамхай үнеэдтээ шэмэтэ тэжээл эдюулдэг болоно, колхозоймнай һаалишад һүүлэй жэлнүүдтэ һү һааляа дээшэлүүлээд, аймаг соогоо түрүү зэргэдэ ябалсана. Хэдэхэн жэлэй саада тээ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө жэлэй 450—500 литр һүн һаадаг байһан аад, мүнөө 1300—1400 литртэ хүргэгдөө.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һааха социалистическэ уялга абаһан байна. Тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада һаалишаднай жэлэй эхинһээ хойшо яһала ехэ оролдолго гаргаба. Мүнөө 9 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1158 литр һүн һаагдаа. Тиин уялгаяа дүүргэхын тулада жэлэй эсэс болотор үнеэн бүриһөө үшөө 442—442 литр һааха болонобди.

Һаяхан эндэхи һаалишад хүдэлмэриингөө 9 һарын дүнгые зүбшэн хэлсэхэдээ, үнеэн бүриһөө октябрь һарада 180 литр, ноябрь һарада 180 литр, декабрьда 170 литр һү һааха, 1959 ондо абаһан социалистическэ уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ. Иимэ арга боломжо манай колхоздо бии. Түрүү һаалишаднай Надежда Белькова, Мария Батуева, Галина Козулина болон бусад мүнөөшье тус бүридөө 1300—1400 литр һү һаанхай. Тэдэнэр энэ жэл үнеэн бүриһөө 1700 литрһээ доошо бэшые һааха шэнэ уялга абаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ үнеэднай үбэлжөөндөө ерээд, таряалангай, сабшалангай газарта бэлшээжэ, садатараа эдеэлнэ. Гэбэшье үнеэдтэ 5—5 килограмм турнепс, 1,5—2 килограмм ороохо таряанай зүйл үдэр бүри үгтэнэ. Саашадаа силос, зелёнкоор үнеэдээ эдеэлүүлхэбди. Үбэлжөөндөө ерэһээр үнеэд һү оро жо, һаалишаднай зунайхиһаа дутуугүй һү һаадаг болобо. Олонхи һаалишад мүнөө үнеэн бүриһөө үдэрэй 7—8 литр һү һаана.

1959 ондо һү һааха социалистическэ уялгаяа һаалишаднай сохом дүүргэхэ. Энээниие бэелүүлхэ бүхы арга боломжо колхоздомнай бии.

И. Стельмашенко,
Баргажанай «Авангард» колхозой түрүүлэгшэ.

ТЭЖЭЭЛ ЭЛБЭГ БИИ

Жэл хахадай туршада хүрэхөөр тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн үүсхэл гаргалгада манай Мөөрөөшын фермын малшад бултадаа хабаадаа һэн. Юуб гэхэдэ, шэмэтэ тэжээл үнеэдтэ хэзээшье ехэдэхэгүй.

Манай һаалишад уялга абаад һанаагаа амараагүй, харин үнеэдээ харууһалха, һаахынгаа хажуугаар үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажашье байна. Гол түлэб һаалишадай, мал адуулагшадай, тугалшадай хүсөөр 1100 центнер үбһэн бэлэдхэгдээ. Мүн Мөөрөөшын малшад 2200 тонно һайн шанартай силос даража абаа. Жэл бүри хооһоор үлэдэг байһан нүхэнүүд бултадаа кукурузаар дүүрэнхэй. Малай байрын, хажууда, Лагерь гэжэ нютагта тэгшэ газар дээрэ силос дарагдаа.

Мүнөө зелёнкомнай хуряагдажа байна. Гектар бүриһөө 50—60 центнер ургаса абтана. Һаалишан бүхэн:—1 гектар турнепс тариһан юм. Энээнэй гектар бүриһөө 150 центнер хүрэтэр ургаса хуряагдана. Һаалишад даа һан газарайнгаа турнепсые малтажа дүүргэбэ. Үбһэ, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ К. Бабарыкинагай, Н. Жарниковагай даадаг һаалишад шалгаран гараа.

Мүнөө суглуулжа абаһан тэжээлээ гамтайгаар гаргашалжа, үбэлэй сагта һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлхын түлөө мүрысэжэ эхилэнхэйбди. Эдэ үдэрнүүдтэ үнеэдээ байрадань байлгажа, харууһалжа эхилхэмнай. Һаагдадаггүй үнеэд мүнөө дээрээ адуулагдана. Үнеэдтэ хэрэгшэгдэһэн турнепс, зелёнко, силос үгтэдэг. Мүн һаагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 200 грамм гурил уһанда холигдоод үгтэнэ. Һү һаалгаяа дээшэлүүлхын түлөө бүхы хүсөө табижа байнабди. Абаһан уялгануудаа бэелүүлхэ аргатайбди.

Тиигэбэшье үшөөл ехэ тэжээл поли дээрэ үлэнхэй. Турнепс, хартаабха малтагдажа дүүрэхэ ойртоо. Һүүлээрнь һаалишад зелёнко бухаллаха, һүрилхэ, зөөхэ хүдэлмэридэ хабаадаха юм. Фермымнай үнеэн бүридэ 22 тонно силос бэлэдхэгдээ. Мүн жэл хахад соо хүрэхэ бүдүүн тэжээл бэлэдхэгдээд байна. Иигээд байхада, һаалишадай гарта һүнэй орохонь лабтай.

Д. Игумнов,
Мөөрөөшын фермые даагша. Кяхта.

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 2300 КИЛОГРАММ ҺҮ ҺААХАБДИ

Прибайкалиин Лазогой нэрэмжэтэ колхозойхидой үүсхэлые манай «Эрдэм» совхозой һаалишад ехэтэ һайшааба. Газетын һаянай номерто эндэхи 1-дэхи отделениин һаалиин гүүртые даагша нүхэр Е. Чурикова гай бэшэг толилогдоһон байгаа һэн. Тэндэхид жэлэй дүүрэтэр һара бүхэндэ үнеэн бүриһөө 230—250 килограмм һү һаахаар шиидээ ха. Манай гүүртынхид тэдэнэрһээ бага бэшэ һү һааха, энэ жэлдэ абаһан уялгаяа лаб дүүргэхэ байһанаа мэдүүлнэ.

Үнгэрһэн 9 һарын дүнгөөр гүүртымнай һаалишад үнеэн бүриһөө 1567 килограмм һү һаагаад байна. Зүгөөр энэ жэлдэ 2100 килограмм һү һааха уялгатайбди. Прибайкалиинхидай жэшээгээр ажаллажа, жэлэй эсэс болотор һара бүри үнеэн бүхэнһөө 200 килограмм һү гүүртын һаалишад һааха гэжэ шиидээ. Тиихэдэ бидэнэр мүнөө үнеэн бүриһөө 1728—1848 килограмм һү һаагаабди. Жэлэй дүүрэтэр тус тустаа үнеэн бүриһөө лаб 2300 литр һү һааха зорилго табинабди.

Урдынхиһаа һураггүй ехээр һү һааха арга боломжо маанадта бии. Үбһэ тэжээл дутамаггүйгөөр бэлдэжэ абтанхай. Үнеэн бүридэ 10—10 гаран тонно силос дарагдаа. Эдэ үдэрнүүдтэ үнеэд тусхай рационоор эдеэлүүлэгдэнэ. Суудхэдэ 25 килограмм турнепс, 5 килограмм хартаабха, литр һүн бүхэнэй 200 грамм концентрат үнеэн бүридэ үгтэнэ. Иигэжэ үнеэдэй харууһалга, эдеэлүүлгэ һайжаруулагдажа, һү һаали горьтойгоор дээшэлнэ.

Гүүртын мал адуулагшад нүхэд Гомбо, Цырендоржо, Гарма Эрдынеевтэн, Гомбо Бадлуев гэгшэд һайнаар ажаллана гэжэ тэмдэглэхээр.

Партиин ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумэй хүндэлэлдэ шэнэ амжалта туйлахаар зоригжоһон гүүртымнай малшад улам хүсэтэйгээр хүдэлнэ.

Д. Бадмаева,
В. Чимитдоржиева,
«Эрдэм» совхозой 4-дэхи отделениин һаалишад.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ
Пленумэй хүндэлэлдэ

БАЯН УРГАСА—МАНАЙ БЭЛЭГ

Бичурын аймагай колхозниигууд, совхозой хүдэлмэришэд гүрэн[дөө] 150 мянга гаран центнер тарияа тушаажа, 150 мянга гаран центнер сахарай свёкло худалдахань

Алдарта партиингаа ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай ехэ амжалтаар угтахын түлөө Бичурын аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ мүрысөөндэ оролсон, ургаса хуряалгаяа богони болзорто дүүргэжэ, гүрэндөө 130 мянган центнер тарияа худалдаха үндэр уялга абаа һэн. Эндэхид октябриин 10-да бүхы тариягаа хадажа, хуряажа дүүргээд, хамтадаа 150 мянган центнер тарияа гүрэнэйнгөө амбаарта оруулһан байна. Бичурын совхоз, Ждановай, Свердловэй, Калининай, Логовскиин, Дзержинскиин нэрэмжэтэ, «Победа», «Заря коммунизма» болон бусад колхозуудай гэшүүд, механизаторнуудай шэн зоригто ажалаар энэ амжалта туйлагдаа.

Тэрэшэлэн аймагай колхозууд болон совхозой ажалшад энэ жэлдэ 80 мянган центнер сахарай свёкло тушааха түсэбтэй аад, өөһэдынгөө арга боломжые тооложо үзөөд, 150 мянган центнер свёкло гүрэндөө худалдахаар шиидэнхэй. Мүнөө 80 гара мянган центнер свёкло сахарай заводто тушаагаад байна.

Тиигэжэ бичүрынхид долоон жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые эрхимээр дүүргэхэ хэрэгтэ туһа нэмэри болгохо үшөө нэгэ алхам хэбэ.

Ургаса хуряалга дээрэ шалгаржа, арадтаа магтуулһан түрүүшүүлдэ газетымнай энэ хуудаһан зорюулагдана.

Гектарай—100 пүүд тараян

Гэрэлтэ һайхан Совет оронойнгоо гайхамшагта амжалтануудаар урмашан зоригжоһон Бичурын аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсожо, горьтой илалта туйлаба. Аймагай колхозууд болон совхоз бүхы орооһо тарягаа богони болзорто, һайн шанартайгаар хуряажа, **гүрэнэйнгөө амбаарта миллион шахуу пүүд эрхим тарияа оруулаад,** абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ. Тиихэдэ Ждановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Бадмаев, парторганизациинь секретарь нүхэр Санжиев) 130 мянган пүүд, Бичурын совхоз (директорынь нүхэр Юмсунов) 264 мянган пүүд тарияа худалданхай. Зарим колхозууд тарияа уялгаһаа гадуур тушаажа байһаар.

Энэ жэлдэ колхозууд болон совхозой үргэн ехэ тариялан дээрэ орооһо тарияанай, сахарай свёклын, хартаабхын, тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса гараа. Аймаг соохи тарияалангай бүхы газарай гектар бүриһөө дунда зэргээр 100 пүүд тараян, зарим ажахынуудта бүришье дээшээ ургаса абтаһан байха юм. Иимэ элбэг баян ургаса имагтал колхозниигуудай, хүдэлмэришэдэй, механизаторнуудай шэн зоригто, үнэн зүрхэнэй оролдосото ажалаар туйлагдаа бшуу.

Энэ ондо тарияалангай газарта шииг нойто ехээр барижа, бүхы орооһо тарягаа һайнаар бэлдэһэн пар дээрэ, шэлэмэл сортовой үрэһөөр тариха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаа гээшэ. Аймагай колхозууд болон совхоздо шэниисын ехэнхинь пар дээрэ, хэрээһэлүүлэн, нарин рядтайгаар таригдаа һэн. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада олонхи ажахынуудай нютагтаа тааруу «Онохойская-4», «Лютесценс-062» сортын шэниисын нютагжаһан үрэһөөр таридаг болонхой. Тиихэдэ энэ жэл тарилгын газарта хамта 66.650 тонно наг шэбхэ гаргагдажа, үтэгжүүлэгдээ. Мүн 251 тонно элдэб минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэгдэһэн байна. Орооһо тарияанай болон бусад ургамалнуудай ургасые эрид дээшэлүүлхын түлөө Ждановай, Логовскиин, Дзержинскиин, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд илангаяа ехэхэн хүдэлмэри хээ юм.

Мүнөө жэлдэ үдхэн, үндэрөөр ургаһан тараян хура бороодо унаад, хуряахада ехэ хүндэ байгаа. Гадна түрүүшээр хура бороон ходо орожо, хадалга, хуряалгын хүдэлмэрине зарим тэды һаатуулаа һэн. Иимэ бэрхэтэй хүндэ байдалда ургаса хуряаха болон гүрэндэ тарияа худалдаха хүдэлмэриин ябаса гол түлэб хүдэлмэришэд, колхозниигуудай, илангаяа механизаторнуудай мэргэжэл шадабари, эдэбхи үүсхэлһээ дулдыдаха байгаа ха юм.

Колхозууд болон совхозой механизаторнууд түрүүшын бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабан гаража, унтаха нойр, эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр ажаллаа. Орооһо тарияагаа гээлтэгүйгөөр хуряажа абахын тулада ажахынууд амяарлан хуряалгые үргэнөөр хэрэглэһэн байна. Олонхи колхозууд нёдондонойнгоо дүй дүршэл хараада абажа, энэ жэлдэ тарияанайнгаа эдеэшэжэ захаламсаар, амяарлан хадажа эхилээ һэн.

Байгша ондо унаһан тарияае гээлтэгүйгөөр хуряахын тула бүхы лафетнэ жатка, комбайнуудта эксцентриково мотовила тодхогдоо. Теэд түрүүшээр колхозууд, совхоздомнай тиимэ мотовила тон үсөөн байгаа. Тиимэһээ механизаторнууд түргэн болзорто эксцентриково мотовила өөһэдөө түхеэржэ табяад, тарияа гээлтэгүйгөөр хуряаха арга олгоо гээшэ. Энэ жэлдэ ажахынуудта хуряалгын агрегадууд дүршэлтэй бэрхэ механизаторнуудаар бүридхэгдэһэн байна. Гадна хаа хаанагүй агрегадууд нэгэ газарта бүлэг бүлэгөөрөө хүдэлдэг болонхой. Энэ түрүү онол аргын аша үрэ түрүүшын үдэрһөө элеэр харагдажа эхилээ һэн. Жэшээнь, ехэ нойтон шабартай газарта жатка, комбайниие нэгэ тракторай даахаяа болиходо нүгөөдэнь хамһалсадаг байба. Мүн нэгэ газарта хүдэлдэг агрегадуудай орооһыень зөөхэдэ, нэгэ мүһэн техническэ заһабари хэхэдэшье таатай байна бшуу. Баһа механизаторнуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэдэ зохистой ха юм.

Тарияа хуряалгын үедэ машина, техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, ажалай эрхим амжалта туйлададаг солотой суутай болоһон механизаторнууд олон. Жэшээлхэдэ, Логовскиин нэрэмжэтэ артелиин габшагай бэрхэ комбайнер И. Захаров тракторист Г. Шихановтай хамта «С-6» комбайнаар 538 гектар хуряагаа. Свердловэй нэрэмжэтэ колхозой үнинэй комбайнер В. Перевалов үсөөхэн үдэр соо 456 га тарияа хадажа, 6000 центнер тарияа суглуулжа абаһан байна. Эндэхи XXI партсъездын нэрэмжэтэ артелиин комбайнер И. Исаев үндэр хадатай, хүндэ газарта хүдэлжэ, 344 га тарияа эрхим шанартайгаар хуряагаа.

Бэлэдхэлэй пунктда, мүн комбайнһаа тарияа үдэр һүнигүй зөөхэдөө автомашинын жолоошод баһал һайнаар ажаллаба. Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой жолоошод Ф. Попов, А. Соковиков гэгшэд Харланай пунктда тус тустаа 2000 центнер тарияа зөөгөө.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозууд, совхоздо сахарай свёкло, хартаабха гэхэ мэтэ ургамалнуудые хуряажа, гүрэндэ худалдаха хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдаа. Байгша ондо аймагайхид нёдондонойхиһоо 2 дахин ехэ свёкло худалдаха зорилго табинхай. Мүнөө сахарай заводто 80 мянган центнер свёкло тушаагдаад байна. Тэрэшэлэн һаяын үдэрнүүдтэ колхозууд болон совхоздо үрэһэ хүрэнгэ хааха хүдэлмэри дүүргэгдэхэнь.

Гэбэшье ажалдамнай дутагдалнууд, хүсэд шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл бии. Зарим ажахынуудта тэжээлэй ургамал, илангаяа зелёнко, хартаабха хуряагдажа үшөөл удаарһаар.

Аймагай хүдөө ажалшад бүхы арга боломжоёо гүйсэд элсүүлэн, һү, мяха, орооһо тарияа болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые элбэгээр абажа, долоон жэлэй түрүүшын жэлые ажалай толотомо амжалтаар дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

В. Сахьянов,
аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ТААНАДТА АЛДАР СОЛО!

Зураг дээрэ: (дээрэһээ доошоо) 1. Бичурын совхозой түрүү комбайнер Очир Тубанов. 2. XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой залуу свёклошон Хрестинья Петрова. 3. Ждановай нэрэмжэтэ артелиин суута комбайнер Цыдып Чутумов.

ТААНАДТА АЛДАР СОЛО!

Зураг дээрэ: (дээрэһээ доошоо) 1. Үсөөхэн үдэр соо 400 гаран гектар хуряаһан «Победа» колхозой дүй дүршэл ехэтэй комбайнер Иннокентий Смолин. 2. Энэ жэлдэ сахарай свёклын үндэр баян ургаса абаһан XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой свёклошодой звеное даагша Анисья Перелыгина. 3. Ургаса хуряалгын үедэ орооһо тарияа шэрэхэдээ ажалай эрхим жэшээ харуулһан Бурядай автотрестын 8-дахи АТК-гай жолоошон Федор Плюснин.

АЖАЛАЙ БААТАРНУУДТА ҮГЭ ҮГТЭНЭ:

Коммунистнуудна й түрүү зэргэдэ

Тарияанда ороһон түрүүшын үдэрһөө эхилэн коммунистнууд, комсомолшууд эгээл харюусалгатай хүдэлмэридэ ябажа, бүтээсэ ехэтэй ажалаараа бүгэдэндэ жэшээ харуулдаг байгаа. Артелиин бригадануудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ коммунистнууд нүхэд В. Некипелов, Л. Сидоров, А. Смолин, комсомол нүхэр И. Паньков гэгшэдэй комбайнай агрегадууд ажалай үндэр бүтээсэ туйлаа юм. Эдэнэр тус тустаа 340—480 гектар хүрэтэр хадаһан, хуряаһан байна.

Мүн коммунист, комсомолшууд бригада, агрегадуудта эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Жэшээнь, Бага-Куналейн Культурын байшангай директор Г. Фомин, хүдөөгэй библиотекые даагша комсомолой гэшүүн Е. Бабошина, агитаторнууд М. Плюснин, Д. Некипелов болон бусадай оролдосото ажалые тэмдэглэмээр.

М. Маркова,
«Победа» колхозой парткомой секретарь.

Үдэр һүнигүй хүдэлнэбди

Ургаса хуряалгын үедэ аржагар томо алтарма тарияанай үдэр һүнигүй адхаржа байхада, автомашинын жолоошон бүхэн машинаяа минуташье миин байлгангүй, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ зэргэтэй бшуу.

Өөрынгөө даажа абаһан машинаар хоёрдохи намараа гүрэндэ тарияа шэрэлсэжэ байнаб. Энэ жэлдэ аймагайнгаа Ждановай нэрэмжэтэ артельдэ хүдэлхэдөө 65 километртэ Харланай пунктда тарияа зөөжэ, үдэрэй гурбан, заримандаа дүрбэн эрьесэ хээд, үшөө һүниндөө комбайнһаа гараһан тарияа шэрэдэг һэм. Үсөөхэн үдэрэй туршада бэлэдхэлэй пунктда 6 мянган центнер тарияа зөөгөөб. Мүн колхозой жолоошод нүхэд Григорьев, Вандаанов, Сангалов болон бусад эрхимээр ажаллаа.

Бидэ мүнөө колхозуудһаа сахарай заводто свёкло баһал үдэр һүнигүй шахуу зөөжэ байнабди.

П. Соковиков,
Бичурын сахарай заводой жолоошон.

80-най орондо 150 центнер

Звеногоймнай свёклошод мүнөө жэлдэ даажа абаһан газар дээрээ хабарһаа хойшо энэ болотор үнэн зүрхэнһөө, оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, бүхыдөө га бүриин 150 центнер сахарай свёкло хуряагаа. Харин нёдондо гектарай 80 [ц]ургаса абаа һэмди. Зари[м] свёклошод В. Афанасьева, [...]рова, Ц. Тюрюханова гэгшэ[д] риин 200 центнер абанхай.

Артельнай энэ жэлдэ ха[...] мянган центнер свёкло г[...] худалдаха уялгатай юм. Ту[...] тиингаа ЦК-гэй ээлжээтэ [...] мэй хүндэлэлдэ мүнөө түсэ[...] дуур үшөө 17 мянган центн[ер] хим шанартай свёкло гүрэ[...] далдахаар шиидээбди.

А. Пере[...]
XXI партсъездын нэр[...] колхозой свёклошодо[й]

Хүндэшье һаань, хүшэхүрөөбди

Сэхынь хэлэхэдэ, энэ жэ[...] гаса хуряалга урда урд[...] хүндэ, харюусалгатайшье [...] гээшэ. Юуб гэхэдэ, үдхэнө[...] һан тараян хура бороон[д]о унаһан байна. Гадна энэмн[...] лоон жэлэй түрүүшын ург[...] юм. Тэрэнние муугаар, [...] хуряажа болохогүй бшуу.

Тиимэһээ манай агрег[...] машина, бэеэ һайн зэһэжэ [...] хуряалгада ороо һэмди. Ту[...] нойтон тарияанда трансп[...] мнай виттертэ һолоомон ор[...] урагша ябуулаагүй. Тиихэ[...] виттерыень абаад, орондонь модон валик табяад турш[...] саашадаа һаадгүй ябаа. М[...] ги тарияа хуряахадаа өөры[...] һэн эксцентриково мотови[...] хоод хүдэлөөб.

Бүхыдөө 450 гектар ху[...] 7500 центнер тарияа сохижо[...] гаяа 2 дахин дүүргээбди.

Ц. [...]
Ждановай нэ[...] колхозой ко[...]

Бүлэглэжэ хүдэл[...] бүтээсэтэй

Манай артелиинхид бай[...] хадалга, хуряалга дээрэ [...] дуудые нэгэ газарта бүлэ[...] гөөрнь хүдэлгэхэ арга түрү[...] хэрэглээ. Агрегадуудай нэ[...] та зэргэлжэ ябаад, мүрыс[...] лахадань аятай. Манай жаткын агрегат энэ намар[...] гадынгаа механизатор [...] Павловай агрегадайхидта[...] нэгэ газарта ажаллаа. Тии[...] най хоёр агрегат үдэр бүр[...] гектар хадажа, үсөөхэн үд[...] тус тустаа 350 гектар [...] сабшаа һэн.

И. [...]
Калининай нэрэмжэтэ [...] лафетнэ жаткын м[...]

ТААНАДТА АЛ[ДАР] СОЛО!

Зураг дээрэ: (дээрэһээ доошоо) [...] хуряалгын эхилһэнһээ [...] гектар тарияа хуряажа, [...] ороо һо сохиһон Ждановай [...] хозой бэрхэ комбайнер А[...] нов. 2. Бүхы машина, техни[...] ехэтэйгээр ашаглан, тарияа бүр[...] гони болзорто дүүргэһэн [...] зой механик Ехим Фомин.

РЕПОРТАЖ

ҮРЭЖЭЛТЭ ТАЛЫН ТАРИЯАШАД

Эгээл наада захын Шанага, Шэбэртэ нютагуудһаа эхилээд, саада захань Харлан голой адаг хүрэтэр, Хёлго мүрэнэй хоёр эрьеэр Бичурын колхозууд болон совхозой үрэжэлтэ баян тарияалан үргэлжэ нэмжынэ. Эндэ хорёодхон хоногой урда тээ халюурма тараян һалхи һэбшээндэ хүндэ колосуудаа ганхуулан, далай мэтэ долгилон байдаг аад, харин мүнөө хайшаашье харахада, тоо томшогүй олон һолоомын бухал бодонхой.

Энэ жэлдэ сагай уларилай хэды муу байбашье, аймагай колхозууд, совхоз ургаса хуряалгынгаа хүдэлмэри эхилхэһээ хойшо эмхитэй һайнаар, эршэмтэй шангаар ябуулаа.

Тиигэжэ ороoһо тарияанайнгаа ехэнхи хубиие үсөөхэн хоногто хуряагаад, сентябриин 20-до гүрэндөө 100 мянган центнер эрхим тарияа худалдажа, түсэб, уялгаяа болзорһоонь холо урид дүүргээ һэн. Өөһэдынгөө арга боломжые һайса тооложо үзөөд, эндэхи колхозуудай, совхозой ажалшад, механизаторнууд түрэл партиингаа ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ октябриин 1 болотор түсэбһөө гадуур үшөө 50 мянган центнер тарияа тушаагаа.

Аймаг соогоо түрүүлэн Ждановай нэрэмжэтэ артель гүрэнтээ сүм тоосоод, тон богонихон болзорто түсэбһөө гадуур 91 мянган пүүд тарияа гүрэндэ тушааһан байна. Энэ колхозой түрүүлэгшэ Санжижаб Гырылович Бадмаев иигэжэ хөөрэнэ:

— Байгша ондо бүхы газарһаа бараг һайн ургаса абаабди. Тарияалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 16—17 центнер, «Онохойская-4» гэжэ сортовой үрэһөөр тариһан газарһаа гектарай 24—26 центнер хүрэтэр аржагар томо шэниисэ абтаа. Энээнэй ашаар гүрэнтээ хаһа саг соонь тоосообди. Энэ жэлдэ имагтал «Онохойская-4» сортын шэниисээр үрэһэ хаахабди. Мүнөө хамтадаа 8000 центнер тараян һайса сэбэрлэгдэжэ, үрэһэндэ хаагдаад байна. Хэрбээ нёдондо колхоздомнай гушаад мянган центнер тараян абтаһан һаа, энэ жэлдэ 70 һайса гара мянган центнер эрхим шанартай ороoһон абтаа.

—Тараян ажалһаа хэды шэнээн олзо доход оруулхатнайб?—гэжэ асуухада:

—Даб дээрэ тооложо үзэхэдэ, сохом 1 миллион 700 мянган түхэригтэ хүрэхэ байха. Тэрээнһээ гадна, гэшүүдэй ажалта үдэртэ 3 килограмм ороoһон хүртэхэ, мүн нилээд ехэ тарияа талханай зүйл адууһа малай тэжээлдэ таһалагдаха юм,—гэжэ артелиин агроном нүхэр Аюшеев хажуу тээһээнь харюусаба.

Тарияа хуряаха, тэрээнһээ гүрэндөө тушааха, худалдаха хүдэлмэрэе түргөөр дүүргэхын тулада артелиин механизаторнууд, колхозниигууд бүхы хүсэ хаба шадабарияа гарган, хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаа. Үнэн шударгы, эдэбхитэ ажалаараа олондо хүндэтэй болоһон бэрхэ механизаторнууд Александр Сафонов, Тимофей Михаханов, Михаил Сафонов, автомашинын жолоошод Алексей Григорьев, Базар Вандаанов болон бусад тэдэнэй дунда бии.

Тэрэшэлэн Бичурын совхозой хүдэлмэришэд энэ жэлдэ баһал ехэ амжалта туйлаба. Эндэхид бүхыдөө 300 шахуу мянган пүүд тарияа гүрэндөө худалдаад, мүнөө түсэбһөө гадуур тарияа үргэлжэлүүлнэ. Совхозой 1-дэхи отделениинхид лэ гүрэндэ 20 гара мянган центнер тарияа худалданхай.

Тус отделениин тоог дээрэ хүрэбэбди. Автомашинаһаа тарияа буулгаха, тэрэнние ашаха, зөөхэ, сэбэрлэхэ, хатааха хүдэлмэринь сүм оньһожоруулагданхай. Алтан шара шэниисэ хада губөө мэтээр сугларшанхай, оньһото машинануудаар хатаагдажа, сэбэрлэгдээд, автомашинада ашагдаад лэ, зай забһаргүй ябуулагдажа байба.

— Энэмнай манай эрхим комбайнернууд Очир Тубанов, Анатолий Трупаков, Савва Федоров гэгшэдэй, автомашинын жолоошод Дамба Цыбиков, Гомбоцырен Базаровай, тракторист Григорий Болонёв, бусадай залиршагүй ажалай хүсөөр хуряагдажа абтаһан тараян гээшэ. Тоог дээрэхи хүдэлмэрине оньһожоруулхын тула залуу механизатор Цырен Намдаков мүн лэ ехэхэн оролдолго, үүсхэл гаргаа. Тиигэһэнэйнь ашаар мүнөө тоог дээрээ сүүдхын 1000 центнер тарияа сэбэрлэн гаргаха аргатай болообди. Эндэһээ 20 хүдэлмэришэд сүлөөржэ үгөө,—гэжэ отделениин эрхилэгшэ Шагдар Гармаевич Улзытуев хөөрэнэ.

Мүн аймагай Свердловэй, Логовскиин, Дзержинскиин нэрэмжэтэ, «Победа», «Рассвет», «Заря коммунизма» болон бусад колхозуудта ургаса хуряалгын хүдэлмэри урда урдынхиһаа урагшатай һайнаар ябуулагдаа. Хуряалга, гүрэндэ тарияа тушаалгын халуун хаһа соогуур город болон аймагай центрһээ ерэһэн хүдэлмэришэд, алба хаагшад, һурагшад эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлөө юм.

Ингэжэ алтан тарияа Эхэ орондоо элбэг ехээр бэлэглэһэн ажалай түрүүшүүлдэ алдар соло!

М. Намжилов.

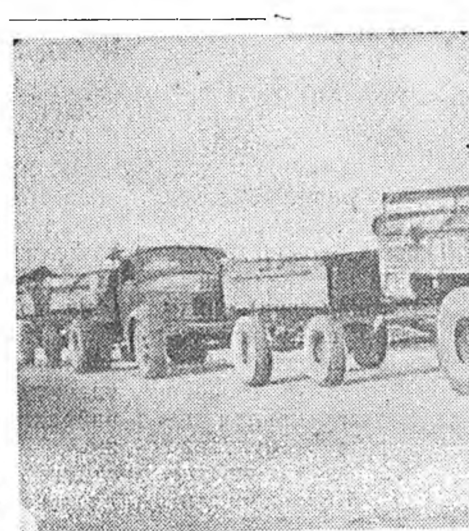

Зураг дээрэ: Автотрестын 8-дахи АТК-гай жолоошод Бичурын совхозһоо бэлэдхэлэй пунктда тарияа абаашажа ябана. М. Намжиловай фото.

Партийна ажабайдал

Ехэ шалгалтын урда тээ

☆

ПВЗ-гэй тоосоото-һунгуулиин партийна конференциһээ

☆ ☆

Сэхынь хэлэхэдэ, Улан-Удын паровозо-вагонно завод гансашье республика доторо бэшэ, харин бүхы ... дотороо түрүү предприятинуудай нэгэн юм. Энээниие юун ... элнэб гэхэдэ, нёдондо жэлэй ... рбэдэхи, мүнөө жэлэй һэгэдэхи ... рталай хүдэлмэриин дүнгүүдээр ... СССР-эй Зам харилсаанай министерствын, түмэр харгын профсоюзай ЦК-гэй дамжуулгын Улаан ... хүртэһэн байна: Мүнөө жэлэй ... һарын гүрэнэй түсэбшье амжалтайгаар дүүргэгдөө: бүхы дээрэнь продукци гаргаха түсэб 102,4 процент, товарна продукциин талаар—...3,9 процент дүүргэгдэнхэй.

Теэд эдэ амжалтанууд тухай конференци дээрэ миил халта дурдагдаха бэшэ, парткомой тоосоото ... хэһэн нүхэр **Л. С.** ...еевшье, үгэ хэлэһэн делегадуудай гол түлэб дутуу дунданууд тухай, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд болон урдаа байһан шухала шухала зорилгонууд тухай тоглож хэлэбэ.

– Тоосоото үе соо заводой партийна организаци, бүхы коллектив ... мэдээжэ ажал хээ юм. Гүрэнэй түсэб үлүүлэй дүүргэдэжэ ..., техническэ дэбжэлтэ түйлаха талаар горьтой хүдэлмэри хэгдэ..., коммунистическэ ажалай бригада..., ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр ...гдэбэ, байрын гэрнүүд олоор баригдаа.

КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүд бэелүүлэгдэн, энэ жэлэй түрүүшын 8 һара соо 2 миллион 367 мянган түхэригэй алмалта үгэхэ урамшуулга нарижуулгын 417 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. 9 һара соо 459 элдэб эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ, хүдэлмэришэдэй ажал горьтойхоноор хүнгэрһэн, ажалай бүтээсэ дээшэлһэн байна. Энэ жэлэй үнгэрһэн һаранuudта 5 мянга 618 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаад, энэ хүдэлмэри манай бүри эршэмтэйгээр ябуулагдажа байнхай.

Тоосоото үе соо ажал хүдэлмэри дээрэшье, хүдэлмэришэдэй ажабайдалдашье коммунизмын һайн һайн шэнжэнүүд олоор үзэгдэжэ, коммунистическэ ажалай бригада, ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэрбэ. Энэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ коммунистнууд, КПСС-эй гэшүүн кандидадууд нүхэд Тиренин, Ба..., Фефелов (паровоз хабсаралгын цех), Соболев (зэд шудхалгын цех), Попов (вагон бүридхэлгын цех), Мухомедзянов (ЦМК), Болдырев (дархалалгын цех) гэгшэдэй ... бригаданууд хүртэнхэй. ... 14 хүндэ коммунистическэ ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэ ...гдоо.

Тиибэшье тоосоото үе соогоо партком, цехүүдэй партийна организацинууд үшөөл олохон дутагдалнуудаа усадхажа, арга боломжонуудаа гүйсэдөөр хэрэглэжэ шадаагүй байна. Нүхэр Костин начальниктай булад шудхалгын, нүхэр Тугутов начальниктай вагонуудай мөөрнүүдые хэдэг, заһадаг цехүүд зарим һаранuudта түсэбөө дүүргэлдүүлдаг, голодоһо ехээр гаргаһан байба. Эмхидхэлэй, ойлгуулама хүдэлмэри ябуулнагүй, ажал хүдэлмэри хинан шалгаха эрхээ ...өөр эдлэнэгүй гэжэ эдэ цехүүдэй партийна эхин организацинуу-дай секретарьнууд нүхэд Позечко, Казаков гэгшэд шүүмжэлэгдэбэ. Эдэ парторганизацинуудта саг соонь туһаламжа үзүүлнэгүй, секретарьнуудтань шанга эрилтэ табинагүй гэжэ парткомой гэшүүд, тусхайлбал, парткомой секретарь нүхэр Асеев, тэрэнэй орлогшонор нүхэд Абагаев, Бирюков гэгшэд шангаар шүүмжэлэгдээ.

— Манай Коммунистическэ партиин Уставай ёһоор, ажал хүдэлмэриин ябасые хинан шалгажа байха эрхэ предприятинуудай партийна организацида үгтэнэ,— гэжэ заводой хиналтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр **Рабданов** хэлэбэ.—Теэд энэ эрхээ зарим цехүүдэй, илангаяа булад шудхалгын, паровозуудай, вагонуудай мөөр хэдэг, заһабарилдаг цехүүд муугаар хэрэглэнэ. Тээсгэн эдэ цехүүдтэ хиналтын комиссиин гэшүүд шалгалта хэжэ, тэсэшэгүй юумэнүүдые, олон дутуу дунданuudые, эмхи гуримгүй байдал элирүүлһэн байна. Тиигээд хиналтын комиссиинхидай һанамжа. дурадхалнуудаар партком шиидхэбэри гаргажа, заводой дирекци тусхай захиралта үгэһэн юм. Теэд тэрэ захиралта үшөөл дүүргэгдэнэгүй, олон дутагдалнууд тэрэл зангаараа байһаар. Манай партком, дирекци эрилтээ үшөөл һуларуулна тэжэ һанатдаха байна.

Электровозуудай, тепловозуудай детальнуудые хэдэг болохоор бэлэдхэлэй хүдэлмэриие шамдуулха шухала байһан тухай саашань тэрэ онсолон тогтожо хэлэбэ. Шэнэ жэлһээ эхилжэ электровозуудта, тепловозуудта хэрэгтэй юумэнүүдые хэжэ захалха байһан аад, түсэбөөр хараалагдаһан 60-аад детальнуудай оройдоол 10-аадайнь техническэ документаци абтанхай.

—Ехэл шалгалтын урда тээ байна гээшэбди. Шэнэ жэлһээ эхилээд шэнэ юумэнүүдые—электровозуудай, тепловозуудай детальнуудые хэжэ захалхамнай, мүн 1960 оной нэгэдэхи кварталда 7 часай хүдэлмэриин үдэртэ орохо ёһотойбди. 7 час соо хүдэлдэг болоходоо, мүнөөнэйхиһөө үшөө ехэ продукци үгэдэг болохо ёһотойбди. Эдэ шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгын үедэ манай партийна организациин, бүхы коллективэймнай хүсэ шадал, болбосоронги байһаниинь харагдаха жэшээтэй. Манай партийна организациин, алдарта хүдэлмэришэдэймнай оролдоод байгаа һаа, эдэ зорилгонууд амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байһаниинь лабтай. Иингээд лэ эршэмтэйгээр бэлэдхэхэ сагнай ерэбэ. Үшөө дахин хэлэхэ байнаб: нүхэд, ехэхэн лэ шалгалтын урда тээ байнабди,— гэжэ заводой главна инженер нүхэр **Павленко** хэлэбэ.

Мүн электровозуудай, тепловозуудай детальнуудые хэжэ эртээнһээ һуража захалха, энэ зорилгоор тусхай семинар, һургуулинуудта хүнүүдые һургаха, 7 часай хүдэлмэриин үдэртэ орохын тулада тусхай хэмжээ-ябуулганuudые зохёожо бэелүүлхэ, ажалай түлөөһэ болон нормые гуримшуулха шухала байһан тухай делегадууд нүхэд **Мощенников, Саржанов, Трифонов, Бабий** болон бусад олон нүхэд хэлэбэ.

— Ехэ шалгалтын урда байнабди гээшэ тон зүб. Манайл зориг, шадал лэ мэдэхэ,—гэжэ делегадуудай нэгэн мэдүүлээ.

Саашадаа голодоһо гаргалгатай эрид шангаар тэмсэхэ тухай олон хүн, тэрэ тоодо энэ талаар баһал дутагдалтай шэрэм шудхалгын цехын парторганизациин секретарь нүхэр **Мадаев** хэлэбэ.

— Энэ маниие гэдэргэ татадаг ехэхэн дутагдал. Мүнөө жэл завод хамта миллион гаран түхэригэй, тэрэ тоодо манай цех ная гара мянган түхэригэй голодоһо гаргаа. Энээнтэй саашадаа эбсэхэ саг һалаа. Һүүлэй һаранuudта партийна организациин хиналта шалгалтаяа шангадхамсаарнь голодоһо гаргалга эли бодо үсөөрөө. Саашадаа бүри шанга хиналта эмхидхэжэ, энэ тэмсэлдэ коммунистнуудые элсүүлжэ, голодоһо гаргалгаяа усадхая,—гэжэ тэрэ хэлээд, үгынгөө түгэсхэлдэ иигэжэ мэдүүлбэ:

— Бидэнэр голодоһо гаргалгаяа болюулжа шадахабди. Мүн 7 часай хүдэлмэриин үдэртэшье эмхитэй, бэлэдхэлтэйгээр орохобди гэжэ конференциин делегадуудые бүхы хүдэлмэришэдэйнгөө үмэнэһөө найдуулнаб.

Элдэб үлүү гаргашануудтай тэмсэхэ, алмалта арьбалалта хэхэ шухала байһан тухай нүхэд **Красикова, Трифонов,** коммунистнуудай һуралсал һайнаар эмхидхэхэ тухай нүхэр **Беляев,** ажалшадта культурно-ажаһуудалай һайн арга боломжо бии болгохо тухай нүхэр **Первомайский,** ажалай журам шангадхаха тухай нүхэр **Захаров** хэлэбэ. Хэмжээ абадаггүй, иимэрхүү асуудалнуудта анхаралаа багаар табидаг байһанайнь түлөө эдэ нүхэд парткомые шангаар шүүмжэлхэ зуураа, өөһэдынгөө тодорхой һанамжа дурадхалнуудые хэлэһэн байна.

Заводойнгоо ажал хүдэлмэриие яагаад һайжаруулхамнай ааб, олон янзын шэнэ детальнуудые хэдэг болохо, 7 часай хүдэлмэриин үдэртэ орохо шухала зорилгонуудаа яагаад һайнаар бэелүүлхэмнай ааб, голодоһо, үлүү гаргашануудаа ямар аргаар болюулжа, техническэ дэбжэлтэ түйлахамнай ааб гэжэ коммунистнуудай ехээр һанаата болодог байһаниинь конференцидэ байхада элитээр харагдана. Үгэ хэлэһэн хүн бүхэн танса шүүмжэлээд бууха бэшэ, ямар хүдэлмэреэ яагаад эмхидхэбэл дээрэб гэжэ заатагүй өөрынгөө һанамжа хэлэһэн байна.

Тоосоото үе соо парткомой хэһэн хүдэлмэри хангалтатай дээрэ тоологдоод, саашадаа ажал хүдэлмэреэ эрид һайжаруулхые хараалһан шиидхэбэри баталан абтаба. Парткомой гэшүүд шэнээр һунгагдажа, секретаряар **Л. С. Асеев** һунгагдаа.

Д. Цыренжапов.

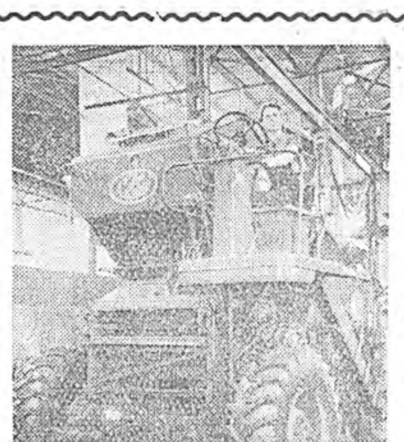

Красноярск. Комбайнуудай завод энэ жэлһээ эхилэн «СК-3» маркын комбайн бүтээжэ гаргадаг болоо. Мүнөө иимэ түхэлэй 5 мянга гаран машина бүтээгдээд байна. Жэлэй эсэс хүрэтэр комбайн бүтээгшэд ороной хүдөө ажахыда 8,5 мянган машина үгэхэ юм. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо мянга табан зуун машинаар олон байна. **Зураг дээрэ:** хабсаралгын цехын конвейер дээрэ.

ТАСС-эй фотохронико.

Улан-Удэдэ яармаг эмхидхэгдэхэнь

Городой худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн һаяхан боложо, Улан-Удэдэ октябриин 16-һаа 25 хүрэтэр республикын яармаг эмхидхэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Улан-Удэдэхи культурын, амаралтын парк соо эмхидхэгдэхэ яармагта городой худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд муу бэшээр бэлдэжэ байна гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Яармагай дэлгүүртэ 6 миллион түхэригэй эд бараа табиха универмаг түхеэрэгдэжэ байнхай. Главодежторгын, культторгын, хозторгын магазинууд мүн лэ ехэ мүнгэнэй эд бараа яармагта табиханъ.

Республикын ажалшад яармаг дээрэһээ элдэб зүйлэй хубсаһа, эд бүд худалдан абаха аргатай байха.

Н. Хазагаев.

Бурядай оньһон үгэнүүдһээ

Гэнтээр һанаһан гэмтэй,
Гэдэргээ унаһан үбшэнтэй.

Аймхай хүн
Арба үхэдэг.

Тэнэг тархи
Хүлөө зобоохо.

Горхо үзэнгүй
Гуталаа бү тайла.

Һайн хүнэй хэлэһэн
Һарын хүнэһэн,

Муу хүнэй хэлэһэн
Үдэрэй тодхор.

Залхуу хүн үгэ олонтой,
Залуу хүн хүсэ ехэтэй.

Хоёр модон ойрошье һаа,
уулзахагүй,
Хоёр хүн холошье һаа,
уулзаха.

Батор МАХАТОВ.
суглуулан бэшэнэ.

Шэнэ замай эхиндэ

Манай һургуули юрэнхы эрдэм олгохо найман жэлэй политехническэ һургуулиин программаар хүдэлмэрилжэ эхилээ. 1—5 классууд шэнэ Хуулида зохилдуулан зохёогдоһон һуралсалай түсэб болон программада түрүүлэн оробо.

Һургуулимнай үхибүүдтэ эрдэмэй эшэ үндэһэ шудалуулха, тэдэниие ажалда һургаха зорилгонуудые нэгэн доро шиидхэхэ ёһотой болоно. Тиимэһээ багшанарай эдэбхи оролдолгоһоо һуралсалай, ажалайшье амжалтын улам ехээр дулдыдаха болоһониинь элитэ.

Манай һургуулиин багшанар август һарада болоошо зүблөөнэй үедэ һуралсалай шэнэ түсэб, программанууд тухай элидхэлнүүдые шагнаһан, предмедүүдые заалгаяа шэнэдхэн ондоорuulха заабари абаһан байна. Һуралсалай хүдэлмэриин гол формо бологшо хэшээлнүүд зандаа үлэбэшье, урдынхидаал адляар хэшээл үнгэргэхэ— үхибүүдэйнгээ урда байгаад багшын дуугаржал байдаг саг үнгэрөө гэжэ ойлгонобди. Тиимэһээ һурагшад хэшээлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, өөһэдөө ухаалдин ажал хэжэ һураха гэхэ зэргын эрилтэнүүдые багшанар хараада абаха зэргэтэй болоно. Удаадахи хэшээлдэ хэрэгтэй зэр зэмсэг, материалые багшанар уридшалан бэлдэхэ уялгатай болоно бшуу.

ТҮРҮҮШЫН БЭЛЭДХЭЛ

Энэ жэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз манай һургуулида шэнэ байшан барижа үгөө. Мүнөө тэрэнэй досоохи түхеэрэлгэ түгэс болгогдожо байна. Һуралсалай хоёрдохи четвертьдэ 5—7 классууд шэнэ байшан соогоо һураха, тиихэдэнь һургуулимнай үдын урда тээ— нэгэ халаанда хүдэлдэг болохо.

Манай һургуулида хоёр интернат бии: нэгэниинь гүрэнэй, нүгөөдэнь колхозой мүнгэ зөөреэр хангагдадаг. Эдэ интернадууд элдэб хэрэгсэл, түхеэрэлгээр элбэгжээ, һурагшад эдеэгээ шанадаг, гэр байраяа сэбэрлэдэг, уһа, түлеэгээ бэлдэдэг болонхой.

АШАТАЙ ТУҺАТАЙ АЖАЛ

Саашадаа һурагшадые ажалда эдэбхитэйгээр хабаадуулха, хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй болгохо асуудалда онсо анхарал хандуулха шухала. Үнгэрөөшэ зундаа манай олон һурагшад Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үбһэ хуряалгын бригаданuudта хүдэлһэн, хони мал харууһалалсаһан, нооһо хайшалалсаһан, үхэр буруу адуулалсаһан, силос даралга, таряа хуряалга, тушаалгада хабаадалсаһан байха. Манай һурагшадай үнэн шударгы ажал тухайда аймагай газетэ хэдэн удаа бэшэһэн юм.

4—7 классуудай һурагшад огородой элдэб ургамал, хартаабха ургуулха, харууһалха, хуряаха хүдэлмэридэ эршэмтэйгээр хабаадалсаа.

Һургуулиин харьяата туршалгын талмай дээрэ багашуул хүдэлмэрилхэдөө, ехэ юумэндэ һурана. Тэдэмнай үгэрсэ, помидор, дыни, морковь, брюквэ гэхэ мэтэ огородой эдеэ таридаг. Тэдэниие тариха, харууһалха, хуряаха хүдэлмэри һурагшадай гараар лэ хэгдээ. Энэ жэлдэ 1 гектарһаа дунда жэшээгээр 300 центнер кукурузын эшэ набша абтаһан, 1 гектарһаа дунда зэргээр 500 центнер хартаабха малтагдаһан байна. Хониной шэбхэ тараажа элдэгдэһэн газарта хартаабха тарихада һайнаар ургадагынь һурагшадай дүй дүршэлһөө харагдаа.

Һургуулиингаа туршалгын участогые багшанар болон һурагшад зундаа ээлжээгээр харууһалдаг юм.

БЭЕЭ ДААНХАЙ ҮХИБҮҮД

Манай һургуулиин үхибүүд гэр байраяа арилгаха, уһа түлеэгээ бэлдэхэ, эдеэ шанаха гэхэ мэтын хүдэлмэри хэхэһээ гадна, класс соогоо таригдаһан сэсэгүүдые уһалдаг, һуралсалай элдэб хэрэгсэл, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые заһабарилдаг, хубсаһа хунараа, гуталаа сэбэрээр абажа ябаха дадал дүршэл ажалай хэшээлэй үедэ олодог байна. 5—10 классуудай һурагшад класс, мастерской соохёо өөһэдөө арилгадаг, угаадаг болонхой. Интернадта байрлаһан үхибүүдэй ехэнхи хүдэлмэреэ өөһэдынь хэдэг болоһонойнь ашаар тэндэ хүдэлдэг хүнүүдэй тоо үсөөрөө.

Найман жэлэй һургуулиин шэнэ программын ёһоор үхибүүд нэгэдэхи классһаа эхилжэ ажалда дүршүүлэгдэхэ зэргэтэй. 1—4 классуудай һурагшадта гар үзүүрэй хүдэлмэри үгтэдэг, саарһан, модон, пластилин, картон гэхэ мэтын материалаар энэ тэрэ юумэ хэхыень даалгадаг болонхойбди. Үхибүүдые гар үзүүрэй ажалда дүршүүлхэ хэрэгтэ ажал заадаг багша С. С. Болсобоев һаналаа ехээр табидаг, оролдодог.

Ахалагша классуудай һурагшад һуралсалай мастерскойдо хүдэлмэрилхэ зуураа модоор, металлаар элдэб эдлэл бүтээжэ һурадаг, мүн дарханай зэмсэг хэдэг болонхой.

Тобшолон хэлэбэл, һургууляа шэнэдхэн хубилгаха хүдэлмэри эхилээ. Тиимэһээ үхибүүдтэ эрдэм мэргэжэл шудалуулха, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулалсаха хүнүүд болгон тэдэниие хүмүүжүүлхэ гээшэ тон шухала гэжэ манай һургуулиин багшанар мэдээд, 1959—1960 оной һуралсалай жэлдэ шэнэ амжалта түйлаха гэжэ эрмэлзэнэд.

Э. Будаев,
Курумканай аймагай Аллын долоон жэлэй һургуулиин директор.

КОЛХОЗОЙ БАРИЛГА-НУУД

✪ «Родина» колхозой (Закамен) правлени, партийна организаци тосхоноо болбосон һайхан болгохо асуудалда анхарал ехээр хандуулна. Жэшээлхэдэ, колхозой түбтэ хоёр зуун һууритай, библиотекын таһагтай шэнэ клуб, автогараж, мүн бусад барилга хэгдээ.

Б. Шоёнов.

...өөтэйгээр хүдэлхэдэ ажал урагшатай

Наран һая гараба. Үргэн ... хашаа соо аймагуудһаа ... автомашинанууд автошэгэ дээрэһээ бууһаар, хушалта... ута сарайн хажууда ерэжэ, ар... шара орооһо буулгана. Олон ...ойтой түхэреэн хара пеэшэнһээ ... утаан огторгой өөдэ ...ригтан дэгдэнэ. Эндэ, тэндэшье ...б машинын таршаганаан, ав... машинануудай урагша хойшоо ...лдээн таһарнагүй. Эндэ эм... ажалай түлэг дундаа ябажа ... абаһаар лэ ойлгохоор.

...мнай республикын элеваторта ... һунигүй энэ жэлэй баян ур... таряае сэбэрлэжэ, хатаажа ...шадай хүдэлмэриин үе байба.

– Мүнөө ажалнай ехэ шанга, ... һунигүй хүдэлнэ гээшэбди. ...нүүдһаа асарагдаһан тарян ... жэлнүүдэйхиһээ шииг нойто ... Тиимэһээ гүрэндэ тушааг... таряае түргэн сэбэрлэжэ, ... хатаажа абахые оролдо..., —гэжэ элеваторай директор ... Николаевич Плюснин хөө... Ажал хүдэлмэритэйнь танил... ябатараа тэндэхи орооһо ...адаг машинын мастер— эрхи... нэгэн Александр Михайло... Леонтьевтой уулзажа зугаал... Энэ нүхэр элеваторта 28 ... таһалгаряагүй хүдэлхэ зуураа, ... дүршэлтэй болоо. Даабаряа ... үлүүлэн дүүргэдэг. Тэрэнэй ... машинын эбдэрһэн ушар гү, али муугаар хатаагдаһан орооһон нэгэтэшье үзэгдөөгүй.

Ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй, залуушуулда ходо заабари үгэжэ, туһалжа байдаг. Сентябрь һарынгаа түсэб 140 гаран процент дүүргэжэ, дирекциин болон профсоюзай зүгһөө мүнгэн шанда хүртөө. Мүн урда жэлнүүдтэ дирекциин зүгһөө нэгэнтэ бэшэ грамота, үнэтэ шанда хүртэһэн байха. Шэнэ газар ашаглаха үедэ Читын область ошожо, шэнэ эмхидхэгдэһэн совхозуудта орооһо хатааха элеватор барилсаһанайнгаа түлөө «Шэнэ газар элдүүрилһэнэй түлөө» гэжэ медаляар шагнагданхай.

— Нэгэ бага хаалтыень доошонь болголши. Энэшни шииг ехэтэй тарян байна, сепаратор хахахаяа һанана,—гэжэ ороохо үгэдэг машинада хүдэлжэ байһан залуу хүбүүндэ хандаһанайнгаа удаа, тэндэхи пеэшэнэй хажууда хүдэлжэ байһан хүбүүндэ:—нэгэ хэды хүрзэ түлишэ пеэшэндээ хаялши,—гэнэ.

Мүнөө жэл бороо хуратай байжа, тарян ехэ шииггэйгээр тушаагдана. Тиимэһээ элеваторай хүдэлмэрилэгшэдэй ажал угаа харюусалгатай болоо. Орооһо хатаадаг машина соо хододоо 180 градус халуунтай байлгахын тулада ехэ оролдолго хэрэгтэй. Асарагдаһан тарян өхэнхидээ 22 процент шииггэй байдаг. Тэрэниие заабол 15 процент хүрэтэр һайнаар хатаажа хадагалха хэрэгтэй ха юм.

Б. Жамбалов.

Эрдэм гэгээрэлэй талаар хоёр системын мүрысөөн

«Тэдэнэр маниие табан жэл болоод бүхы юумээрээ илажа гараханъ гэжэ һанахадаа, би ёһотой гэгшын уйдхартай байнаб. Зүгөөр барагтай байнабди гэжэ һанахадаа, иимэ байдал туйлахынь тула тэдэнэртэ арбан жэл хэрэгтэй гэжэ мэдэрнэб» гээд Америкын профессор СССР США хоёрой хоорондохи экономическа мүрысөөн тухай хэлэнэ. Советскэ Союзай инженернүүд болон бусад эрдэмтэдые США-һаа үлүү түргэнөөр бэлдэжэ байхада, энэ профессор, мүн баруун зүгэй буржуазна бусад олон ажал-ябуулагшад илангаяа ехээр һанаагаа зобоно.

Буржуазин, тэрэнэй идеологуудай юундэ мэгдэһэниинь ойлгосотой. Юундэб гэхэдэ, эрдэм гэгээрэлэй талаар Советскэ Союзай туйлаһан гайхамшаг амжалтанууд хадаа социализм капитализм хоёрой хоорондохи мүрысөөнэй шухала зүйлнүүдэй нэгэн болоно бшуу.

Энэ амгалан ёһоной мүрысөөндэ социалистическэ системэ заатагүй илаха байха. Юундэб гэхэдэ, социализм гээшэ үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэхэ бүхы арга боломжо хангаха, капитализмда орходоо үлэмжэ ехэ бүтээсэ туйлаха шадалтай байна. Хүгжэнги капиталистическэ оронуудые ниитын ажалай бүтээсын талаар ахижа гарахын, коммунистическэ обществын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхын тула нэн түрүүндэ үйлэдбэреэ үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха, автомат хэрэглэхэ зэргээр СССР-эй арадай ажахын бүхы һалбаринуудта техническэ дэбжэлтэ таһалгарягүй бэелүүлхэ шухала гэжэ КПСС-эй XXI съезд зааһан юм. Шэнэ техникэ шудалжа, тэрээниие урагшань дабшуулха шадабаритай манай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ зорилго дүүргэхэ хэрэгтэ тон ехэ үүргэтэй байна.

Дээдэ, тусхай дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэдые нилээд олоор, һайнаар бэлдэхэ гэжэ СССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгын долоон жэлэй түсэб хараална.

«Манай эрдэмтэдэй бүри олон байхынь тулада, бүхы хүнүүдэй эрдэм һургуулитай байхынь тулада шухала бүхы эрхэ байдал ханганабди. Юундэб гэхэдэ, энээнгүйгөөр коммунизм байгуулжа болохогүй. Коммунизм гээшэмнай эрдэм ухаан ха юм».—гэжэ нүхэр Никита Сергеевич Хрущев хэлэһэн байна.

Советскэ Союзай «имагта ехэ амжалтанууд»

Мүнөө Советскэ Союздал адли олоор техническэ мэргэжэлтэдые бэлдэдэг орон гэжэ капиталистическэ дэлхэйдэ байхагүй. 1950 ондо СССР 36 мянган инженернүүдые, харин США — табин гурбан мянгые бэлдэһэн байгаа. Мүнөө жэлдэ Советскэ Союзда 106 мянган хүн инженерэй диплом абаа. Энэнь США, Англи, ФРГ, Франциие бултыень абаһанһаа үлүү ехэ болоно.

Арадай ажахыда ажалладаг инженернүүд болон техникүүдэй ниитэ тоогооршье Советскэ Союз США-е ахижа гаранхай. 1957 ондо СССР-эй арадай ажахыда дипломтой 816 мянган инженернүүд хүдэлмэрилөө, харин США-гэй арадай ажахыда бүхыдөө 600—700 мянган инженернүүд хүдэлмэрилһэн аад, тэдэнэй миил 75 процентнь дипломтой байгаа.

Советскэ Союз техническэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ талаар «имагта ехэ амжалтануудые» туйлаа гэжэ гэгээрэлэй асуудалаар Америкын мэргэжэлтэ Джордж Каунтс мэдэрээ. Эрдэм гэгээрэлэй талаар СССР-эй туйлаһан амжалтанuudтал адли юумэн түүхэдэ байгаагүй гэжэ Карлтон колледжын президент Лоуренс Гулда хэлэнэ.

Дээдэ мэргэжэлтэй техническэ кадрнуудые бэлдэхэ талаар Советскэ Союзай туйлаһан гайхамшаг амжалтануудай шалтагаан юуб? СССР-эй туйлалтын шалтагаан социалистическэ байгуулалтын үлүү һайнһаа болобошье һаань, буржуазна ажал-ябуулагшадай олонхинь энэ асуудалда харюу үгэхэһөө зайладаг байна.

Социализм лэ түүхэдэ эгээл түрүүшынхеэ үргэн ниитэ ажалшадай эрдэмдэ һураха арга бии болгоо. Совет засагай жэлнүүдтэ манай орон үргэлжэдөө үзэг бэшэг мэдэхэ арад зонтой, түрүү соёл культуратай орон болоо. Харин Агуу Октябриин урда тээ ороной арад зоной дүрбэнэй гурбан хубинь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан юм. Мүнөө үедэ СССР дотор 50 миллион үлүүтэй хүнүүд, ондоогоор хэлэбэл, дүрбэн хүн бүриин нэгэниинь һурана.

Баруун зүгэй юу хээ зүбөөр ойлгодог ажал-ябуулагшад эрдэм гэгээрэлэй советскэ системын бүлюу һайн байһаниие, энэ хэрэгтэ Совет гүрэнэй угаа ехэ анхарал табидагые мэдэрхэ баатай болоно. «Национальна дэбжэлтынгээ хэрэг болохо эрдэм гэгээрэлдэ СССР-эй хэды ехэ юумэ зорюулдагысень мэдэхэгүй байгаабди.—гэжэ Советскэ Союзда ябаһанайнгаа һүүлээр США-гэй гэгээрэлэй управлениин хүтэлбэрилэгшэ Лоуренс Дертик гэгшэ мэдүүлээ.—Бидэнэр ябаһан лэ газартаа гэгээрэлэй хэрэгтэ ехэ шударгуу байхыень хараабди».

Бэлэдхэлэйнгээ шанарай талаар совет мэргэжэлтэд хилын саада тээхи мэргэжэлтэдһээ дутахагүй, харин үлэхэ байна гэжэ баруун зүгэй ехэ эрдэмтэд мэдэрнэ. «Databaseродой эрдэмтэд Америкын гү, али Англиин эрдэмтэдтэ орходоо үргэн ехэ бэлэдхэлтэй байдаг юм»,—гэжэ Америкын томо физик, Колумбийска университедэй профессор Айсидор Раби гэгшэ заана. Дэлхэй дээрэ түрүүшын атомна электростанци, дэлхэй дээрэхи эгээн хүсэтэй синхрофазотрон, дэлхэй дээрэ түрүүшын атомна ледокол, Газарые болон Нарые тойрон ябадаг анха түрүүшын хэмэл одонуудые, Һара тээшэ табигдаһан түрүүшын ракетэ бүтээгшэ совет эрдэмтэд болон инженернүүдэй бэлэдхэлэй шанар тухай хэн мэдэжэ ядаба гээшэб!

США-дахи гэгээрэлэй кризис

1957 оной ноябрьда, Газарые тойрон ябаха хоёрдохи советскэ хэмэл одо табиһанай һүүлээр, президент Эйзенхауэр эрдэм ухаанай кадрнуудые бэлдэхэ асуудал «США-да эгээн шанга асуудал болонхой» гэжэ мэдүүлээ һэн.

США-да инженернүүд болон эрдэмтэдые бэлэдхэдэг системэдэ тохёолдоһон кризисые шэнжэлхэ зуураа, буржуазна хэблэл американска һургуулиин ядуу тулюур байдалда нэн түрүүн анхарал хандуулна.

«Һургуулинууд дутана, багшанар дутана,—гэжэ «Лайф» журнал бэшэнэ. — Һургуулинуудта хүнүүд багтахаяа болиһоор үнинэй. Үхибүүд мүнөөшье хүрэтэр балгааһан соо, коридорнууд соо, яаралтайгаар баригдаһан һургуулиин гэр-

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Ажалшадай аша туһада

Шэнэ гуримаар худэлдэг магазин

Россиин Федерациин олохон городуудтахи худалдаа наймаанай предприятинуудай жэшээгээр Улан-Удын горпромторгын хэдэ хэдэн магазин ажалдаа шэнэ арга хэрэглэжэ, эд бараа удаан болзорой түлөөһэтэйгөөр наймаалдаг болобо.

Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсын зүүн захада байдаг 12-дохи магазинда һаядаа хүн зон хэзээ хэзээнэйхиһээ олон ерэнэ. Үсэгэлдэр магазинай нээгдэн сасуу олоороо суглараад, фотоаппарат, гарай часы, элдэб янзын радиоприемник гэхэ мэтые удаан болзор соо түлэхөөр худалдан абаа. Магазинда орогшодой олонхинь ямар эд бараа хэды шэнээн болзороор худалдан абахаб гэжэ һонирхоно. Культурна эд бараа наймаалдаг энэ магазинда радиола, велосипед, мотороллер, мотоцикл, буу, часы гэхэ мэтэ эд бараае удаан болзор соо түлэхөөр худалдан абажа болохо юм.

—Үнгэрэгшэ субботын үдэр эд бараа шэнэ гуримаар наймаалжа эхилхэдэмнай, үнэтэй зүйлнүүдые худалдан абахаяа ерэгшэд илангаяа олон байгаа,—гэжэ магазинай директор Исаак Григорьевич Аврутин хөөрэнэ.

Зургаа, арбан хоёр һарын туршада түлэхөөр эд бараа худалдан абахын тула хүдэлдэг газарһаа үнэмшэлгэ (справка) магазинда асарха, паспортаяа харуулха хэрэгтэй. Ямар газарта хүдэлжэ байһан, һүүлшын гурба һарын туршада хэды шэнээн салин абаһан тухайдань тэрэ үнэмшэлгэ соо бэшэгдэхэ зэргэтэй. Предприятиин гү, али эмхи зургаанай хүтэлбэрилэгшын, ахалагша бухгалтерай гар табигдаһан байха. Ойр зуура ажалда ороһон хүнүүдтэ шэнэ гуримаар эд бараан наймаалагдахагүй.

Удаан болзор соо түлэхөөр эд бараа худалдан абагшад сэбэр мүнгөөр 20—25 процентыень түлөөд, бэшыень хэлсээнэй ёһоор бухгалтеридэ дауулха. «Иигэжэ эд бараа худалдан абахада таатай зохид болоо»—гэжэ ажалшад мэдүүлнэ. Городой захын тосхонуудай (тэрэ тоодо сэмбын фабрикын, шэлэй заводой хүдэлмэришэдэй тосхонуудай) магазинууд эд бараа шэнэ гуримаар наймаалдаг болохонь.

И. Будаев.

Тепловозтой болохо асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ

Зүүн Сибириин түмэр замай Улан-Удын отделениин технико-экономическа соведэй ээлжээтэ зүблөөн һаяхан болобо. Элидхэлшэ—харгын отделениин главна инженер П. В. Молодов иигэжэ хэлээ:

— Эхилээд байгааша долоон жэл соо манай Улан-Удын түмэр-замшад паровоз орхижо, тепловоз ябуулдаг болохо байна. Тиимэһээ энэ харюусалгата ажалдаа мүнөөнһөө бэлэдхэхэ ёһотойбди.

Үгэ хэлэгшэд олон дурадхал оруулаа.

М. Власов.

Тобшохоноор мэдээсэхэдэ..

Нинтынгээ адууһа малые улам олошоруулан үсхэхэ зорилгоор Ахын колхозуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Ленинэй нэрэмжэтэ артель шалгаржа, түрүү һууринуудай нэгые эзэлбэ. Энэ колхоз үхэр үсхэхэ түсэбөө 100,1 процент, хони, ямаа—117, адуу мори — 112 процент дүүргэһэн байна. Һү һааха түсэбынь 100 процент дүүргэгдээ.

П. Жужаев.

МАНАЙ ФУТБОЛИСТНАР ҮШӨӨ ДАХИН ШҮҮГДЭБЭ

Футболоор Советскэ Союзай түрүү һуури эзэлхын түлөө «Б» классай командануудай хоорондо үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөнэй ээлжээтэ уулзалга һаяхан болобо. Энэ уулзалганда Улан-Удын «Локомотив», Эрхүүгэй «Энергия» команданууд наадаа.

Нааданай эхилэн сасуу хоёр командын футболистнар шангаар тулалдажа оробо. Айлшад 18-дахи минутадаа манайхинай ворота руу бүмбэгэ оруулжа, тоо нээбэ. Улан-Удын футболистнар нааданай түрүүшын хахадай дүүрэтэр харюугай бүмбэгэ сохихые хэды оролдобошье, шадаагүй.

Нааданай хоёрдохи хахадай эхилхэдэ Улан-Удын футболистнар абаһаар добтолжо оробо. Добтологшо Дерновойн талмайн тэг дундаһаа сохиһон бүмбэгые шадамаараар тодожо абаһан Ершов айлшадайнгаа ворота руу үдьхэлөө.

Уданшьегүй айлшад добтолжо, локомотивайхидай ворота руу удаа удаагаар хоёр бүмбэгэ сохижо, 3:1 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

Футболистнарнай октябрийн 18-да новосибирскынхидтэй наадахань.

Т. Бадмаин.

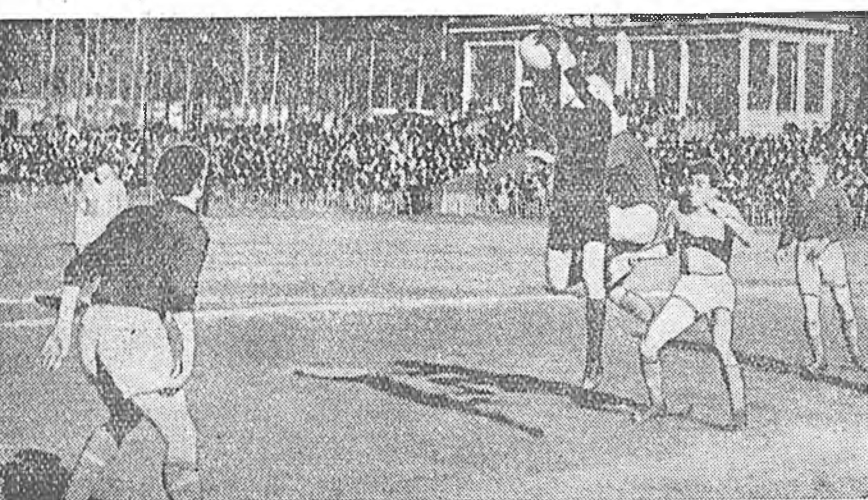

Зураг дээрэ: айлшадай вратарь бүмбэгэ абажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

Эрдэм гэгээрэлэй талаар хоёр системын мүрысөөн

(Эхиниинь 3-дахи нюурта)

нүүд соо һурана. Олонхи багшанарынь тон бага салин абана».

Дээдэ эрдэмтэй болохо гэһэн американска залуушуул элдэб олон бэрхэшээлтэй ушарна. 1940 онһоо Америкын колледжнүүдтэ, университедүүдтэ һуралсалай түлбэри хоёр дахин ехэ болонхой. Мүнөө гүрэнэй университедтэ һураха түлбэри жэл соо 1500 доллар, энгэй дээдэ һургуулида һураһанай түлөө түлбэри 2000 доллар болоно. 1970 он хүрэтэр һуралсалай түлбэри хоёр дахин ехэ болохо гэжэ «Нью-Йорк геральд трибюн» газетэ бэшэнэ. Бэлигтэй олон залуушуул США-гэй колледжнүүдтэ орогүй үлэдэг, студентнүүдэй миил хахадынь шахуу дүүргэжэ гарадаг байһаниинь гайхалтай бэшэ. «Гуйраншалгата байдалтай дээрэһээ 150 мянга шахуу залуу бэлигтэй хүнүүд колледжнүүдтэ орожо шаданагүй,—гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ халаглана.

Америкын залуушуулай ехэнхи хубиин эрдэм һургуулида хамаагүйгөөр хандадаг, инженер гү, али эрдэмтэн болохо асуудал тоодоггүй байхадань, США-гэй олохон ажалябуулагшад ехээр һанаагаа зобоно. Баяжахын лэ тулада оролдодог общество дотор бага салин абадаг эрдэмтын ажал тоогдодоггүй. Америкын дунда һургуулиин һурагшадһаа асуухада, эрдэмтэд зохид һайн бүлэтэй байжа шадахагүй гээд тэдэнэрэй 30 процентнь харюусаа гэжэ «Нью-Йорк таймс мэгэзин» журнал бэшэнэ; һургуулиинхидай 25 процентнь эрдэмтэдые үлүү хүнүүд гэжэ нэрлээ; эрдэмтэд —«гай хоро» гээшэ гэжэ һурагшадай 14 процентнь һанана. Эдэ бүгэдэнь түрэлхидэй һанал бодолые харуулжа, эрдэм ухаанда хэблэлэй, телевидениин муугаар хандадаг байһые гэршэлнэ»,—гэжэ тус журнал бэшэнэ.

США-дахи эрдэм гэгээрэлэй гүнзэгы ехэ кризистэ ороһониинь капиталистическэ системэһээ болоно. Буржуазинар арад зониие эрдэм һургуулитай болгохо гэжэ оролдодоггүй. Баруун тээхи эгээн хүгжэнги капиталистическэ оронуудташье ажалшад мүнөө үеын капиталистическэ үйлэдбэридэ орёо бэшэ уялга дүүргэжэ шадамаар лэ бэлэдхэлтэй болохо аргатай байдаг.

Гэгээрэлдэ туһалха асуудалаар үнгэрэгшэ жэлэй августын эсэс багта США-да гаргагдаһан хуули дотор математика, байгаалиие шэнжэлхэ эрдэм болон гадаадын хэлэнүүдые зааха хэрэг һайжаруулха гэһэн зарим тэды хэмжээн хараалагдана. Гэбэшье тэрэ хуули соонь стипенди тухай юушье хэлэгдэнэгүй. Һургуулиин байшангай барилгада, багшанарай салин дээшэлүүлгэдэ нэгэшье цент гаргахаар хараалнагүй. Хууляар хараалагдаһан ниитэ һомололгонь федеральна правительствын сэрэгэй гаргашын миил хоёр процентнь болоно.

ҮГЛӨӨДЭРЭЙНГӨӨ БАЙДАЛЫЕ ХАРАХАДАА...

Социализмын үедэ техническэ мэргэжэлтэд түсэбэй ёһоор бэлдэгдэнэ. Арадай ажахын элдэб һалбаринуудай, ороной элдэб экономическа районуудай эрилтэнүүдые хараада абажа тиимэ түсэб зохёогдодог юм. Долоон жэлэй үедэ СССР-эй дээдэ һургуулинуудые 2300 мянган мэргэжэлтэд, тэрэ тоодо 880 мянга тухай инженернүүд дүүргэжэ гараха байна.

Мүн энэ үе соо США-да миил 316 мянган инженернүүд бэлдэгдэхэ байна гэжэ Америкын элүүрые хамгаалгын, гэгээрэлэй, социальна тэдхэмжын министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ Генри Арисби гэгшэ хэлэнэ. Зүгөөр капиталистическэ эрхэ байдалда кадрнуудые түсэбэй ёһоор бэлдэжэ шадагдахагүй юм. 1958 ондо Америкын дээдэ һургуулинуудай техническэ факультедүүдтэ 78 мянган хүн орохо ёһотой байгаа гэжэ үнгэрэгшэ жэлэй эхиндэ Арисби тоолоһон юм. Энэнь урда жэлэй тоотой адли шахуу байха байгаа. Теэд тэды шэнээн хүн орожо шадаагүй. 1958 ондо техническэ дээдэ һургуулинуудта абаһан хүнүүдэй тоо урда жэлэйхиһээ 7,6 процентээр доошоо байба. Энэ ушарые Советскэ Россида боложо байһан техническэ дэбжэлтэтэй сасуулан харахада сэдьхэл доһолмоор байгаа...», гэжэ «Скул Энд сосайети» гэдэг Америкын журнал гомдоно.

Эрдэм гэгээрэлэй талаар СССР США хоёрой хоорондохи мүрысөөнэй ерээдүйн байдал капитализмые үмөөрэгшэдэй һанаае зобооно. Энэнь Англиин буржуазна эрдэмтэ Боуденэй мэдүүлгэһээ харагдана. «Эсэсэй эсэстэ эб найрамдалай хуби заяан водородно бомбоор бэшэ, харин Бауманска училищи мэтэ эмхи зургаануудаар шиидхэгдэжэ болохо байна»,—гэжэ мэдүүлээ.

Совет ороной арадай ажахыда жэл бүри ерэдэг хэдэн арбаад мянган мэргэжэлтэд капитализмтай мүрысэһэн амгалан ёһоной мүрысөөндэ социализмын илаха нүхэсэлнүүдэй нэгэн мүн гэжэ бидэнтэй тэмсэлдэгшэд ойлгоно.

Хилын саанаһаа

Научна харилсаа холбооной талаар советско-хитадай комиссиин сесси

ПЕКИН, октябрийн 12. (ТАСС). Научно-техническэ харилсаа холбооной талаар советско-хитадай комиссиин сесси октябрийн 5-һаа эхилээд, мүнөөдэр эндэ дүүрэбэ.

Сессиин дүүрэхэдэ толилогдоһон мэдээсэл соо иигэжэ заагдана. Улам ургажа байгаа научно-техническэ харилсаа холбоон хоёр ороной арадай ажахые хүгжөөлгэдэ угаа ехэ туһатай байгаа. Хоёр ороной научно-шэнжэлэлгын болон проектнэ организацинуудай хоорондо сэхэ харилсаа холбоо саашадань байгуулха шухала гэжэ сессидэ хабаадагшад тэмдэглэһэн байна.

Сессиин батлан абаһан шиидхэбэриин ёһоор, советскэ организацинууд байгаалиин газ хэрэглэхэ, хэлхеэ холбооной радиорелейнэ лининүүдые бариха хэрэгтэй хитад мэргэжэлтэдые танилсуулха, химико-физическэ шэнжэлгэнүүдэй талаар материалнуудые КНР-тэ дамжуулан үгэхэ болоһон байна.

Хитадай организацинууд молибден болон вольфрамай руда шанаржуулха технологитой советскэ мэргэжэлтэдые танилсуулха, зарим түхэлэй химическэ продуктнуудые абаха талаар научно-шэнжэлэлгын тоосоонуудые, хүдөө ажахын ургамалнуудай үрэһэнэй түхэл дээжэ гэхэ мэтые СССР-тэ үгэхэ байна.

Металлургиин, машина бүтээлгын, нүүрһэнэй, химическэ болон промышленностиин бусад һалбаринуудаар Хитадай болон советскэ организацинууд научно-техническэ документацинуудые андалдан абалсаха юм.

Үнгэрһэн табан жэлэй турша соо олдоһон дүй дуршэлдөө түшэглэн, СССР-эй болон КНР-эй арадай ажахын түргэнөөр хүгжэжэ байһан эрхэ байдалда хоёр ороной хоорондохи научно-техническэ харилсаан саашадаа бүри үргэдэхэ бэзэ гэжэ найдажа байһанаа хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлээ.

Бхилаидахи барилгашад шэнэ илалта туйлаба

ДЕЛИ, октябрийн 12. (ТАСС). Бхилаида (Мадхья Прадеш штат) Советскэ Союзай туһаламжаар бодхоогдожо байһан металлургическа заводой барилгашад үйлэдбэриин шэнэ илалта туйлаба—Азидахи эгээн томо заводуудай нэгэн бологшо энэ предприятиин түрүүшын мартеновскэ пеэшэн ашаглалгада үгтэбэ. Бхилаидахи металлургическа заводой энэ мартен орондоо сүүдхэ бүри 500 тонно булад үгэхэ юм. Жэлэй эсэс хүрэтэр заводой барилгашад мүн лэ иимэ хүсэтэй үшөө хоёр мартеновскэ пеэшэн ашаглалгада үгэхэ.

Түрүүшын мартеновскэ пеэшэнэй ашаглалгада үгтэһэнтэй дашарамдуулан, заводто баярай митинг болоо. Тэрээндэ заводой барилгашад, дүтэ шадарай тосхонуудай хүн зон хабаадаһан байна. Мадхья Прадеш штадай главна министр д-р Кайлас Нахт Катджу, Советскэ Союзһаа Индидэ байдаг элшэн сайд И. А. Бенедиктов эндэ ерэһэн байна. Нэгэдэхи мартеновскэ пеэшэнэй ашаглалгада үгтэһэн ушар Бхилаидахи металлургическа заводой түрүүшын ээлжээе барижа дүүргэлгые ойртуулалсажа үгэнэ.

Энэ жэлэй февралиин эхеэр түрүүшын доменно пеэшэнэй ашаглалгада үгтэһэнһөө хойшо, Бхилаидахи металлургическа завод Индиин элдэб предприятинуудта 230 мянга шахуу тонно шэрэм үгэһэн байна. Бхилаиска шэрэмэй зарим хубинь гадаадын оронуудта худалдагдана.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин соведэй сесси нээгдэбэ

ПРАГА, октябрийн 12. (ТАСС). Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин соведэй ээлжээтэ сесси мүнөөдэр Прагада нээгдэжэ, Эжени Коттон түрүүлэгшээр һуугаа. Мүнөөнэй уласхоорондын байдалһаа уламжалан, мүн эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр—мартын 8-най 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ уласхоорондын демократическа федерациин хабаадалсаха байһантай дашарамдуулан эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудые сесси зүбшэн хэлсэхэ байна. Дэлхэйн олон оронуудай эхэнэрнүүдэй организацинуудай түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо советскэ эхэнэрнүүдэй түлөөлэгшэд, эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин вице-президент, советскэ эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ Н. В. Попова, советскэ эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Л. И. Петрова болон бусад сессиин хүдэлмэридэ хабаадана.

Канадын коммунистическэ партиин съезд

ТОРОНТО, октябрийн 12. (ТАСС). Канадын Хүдэлмэришэнэй прогрессивнэ партиин 7-дохи съезд һайса зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлээр партиин шэнэ программа батлан абаа. Хуушан программань 1954 ондо партиин табадахи съезд дээрэ баталагдаһан байгаа бшуу. Һүүлэй үедэ дэлхэй дээрэ болоһон хубилалтанууд шэнэ программа дотор дурсагданхай, мүн Канадын мүнөөнэй экономическа болон политическэ байдалда шэнжэлэл хэгдэһэн, Канадын хүдэлмэришэн ангиин марксистско-ленинскэ революционно парти бологшо Хүдэлмэришэнэй прогрессивнэ партиин гол зорилгонууд, гол ёһонууд найруулагдаһан байна.

Съездын делегадууд үдэшын заседани дээрэ политическэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ дүүргээд, тус асуудалаар тогтоол нэгэн дуугаар батлан абаа. Тэрээнь соонь партиин ойрын политическэ зорилгонууд, тэдэниие бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ партиин хэрэглэхэ тактика тодорхойлогдоһон байна.

Партиин урдын нэрые һэргээжэ, тэрэниие Канадын коммунистическэ парти гэжэ саашадаа нэрлэдэг болохо гэһэн шиидхэбэри съезд батлан абаа.

ФРГ-е атомаар зэбсэглэхэ политикые Германиин залуушуул буруушаана

БЕРЛИН, октябрийн 12. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, бүд нэхэлгын болон арһанай промышленностиин хүдэлмэришэн залуушуулай ниитэ Германиин конференци Гере городто болоо. ФРГ-е атомаар зэбсэглэхэ ябадалда эсэргүү тэмсэл хэхэ нэгэдэмэл фронт байгуулхын түлөө оролдолго гаргахыень Баруун Германиин бүхы ажалшад залуушуулые конференцидэ хабаадагшад уряалһан байна. Горнягуудай хэһэн аяншалга шэнгеэр Бонн хүрэтэр хүдэлмэришэн залуушуулай эб найрамдал хамгаалха зорилготой аяншалга эмхидхэхэ гэһэн дурадхалые Германиин хоёр гүрэнэй хүдэлмэришэн залуушуулай түлөөлэгшэд ехэ дэбжэлтэтэйгээр һайшаагаа.

Баруун Германиһаа ерэһэн хэдэн залуу хүдэлмэришэд үгэ хэлэхэдээ, ГДР болон ФРГ-гэй профсоюзуудай гэшүүд—залуушуулай хоорондо холбоо барисаа байгуулха шухала гэжэ тэмдэглээ. ФРГ-гэй бүд нэхэлгын промышленностиин предприятинуудта хүдэлмэришэдые мүлжэлгын шангадажа байһан тухай Баруун Германиин хүдэлмэришэн залуушуулай түлөөлэгшэд тэмдэглэһэн байна.

Рейне городто (Вестфалия) забастовко хэжэ байһан Баруун Германиин бүд нэхэгшэдтэ конференцидэ хабаадагшад телеграмма эльгээжэ, тэдэндэ талархажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Советскэ партийно-правительственна делегаци ГДР-тэ ошоод байһан тухай

МАГДЕБУРГ, октябрийн 1 (ТАСС). Мүнөөдэр советскэ партийно-правительственна делегаци хоёр бүлэг боложо хубаараад Магдебург городой промышленна предприятинуудаар ябаа. Ф. Р. Козлов, В. А. Зорин, З. Д. Ефремова Эрнст Тельманэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой ажалшадта айлшалаа. Делегациин гэшүүд хэдэн цехүүдтэнь орожо хараа. Заводой дэргэдэ митинг болжо, тэрээн дээрэ Ф. Р. Козлов, Г. Рау үгэ хэлэһэн байна.

Советскэ партийно-правительственна делегациин гэшүүд П. Лобанов, П. Н. Демичев, С. Павлов Карл Марксын нэрэмжэтэ хэмжэлгын приборнуудай, электр арматурын заводто ошоо. Заводой харяһанайнь һүүлээр, предприятиин коллективэй митинг боложо, К. М... рон, П. Н. Демичев үгэ хэлэһэн байна.

КНР-эй шэнэ уридшалан һануулга

ПЕКИН, октябрийн 12. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикада ... маатай Пинтань (Фуцзянь провинци) шадарай уһанда Америкын ... рэгэй корабль мүнөөдэр оро... Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, США-гэй зүгһөө сэрэг... иимэ хорото муухай ябуулгын ... дэжэ байһантай дашарамдуулан ... үшөө дахин шангаар уридшалан һануулхые КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэдэ даалгагдаа.

Аденауэрай парти ... ехээр урагшагүйдэбэ

БОНН, октябрийн 12. (ТАСС). Бремен городой депутадуудай ... лаанда һунгалтын болоходо, Аденауэрай парти—христианско-демократическа союз (ХДС) тон ехэ урагшагүйдөө. Федеральна газар нютагуудай эрхэтэй Бремен городтохи һунгалтые нютагай политическэ ажал-ябуулагшад ехэ удхатай нартай гэжэ тоолодог байгаа. ХДС-эй орган «Дейчланд-унион-дин...» гэжэ газетэ иигэжэ бэшэһэн байна: «Энэ һунгалта политическэ ... бодолые элирхэйлэн харуулха ...рометр болоно».

Һунгагшадай 80 шахуу процентнь хабаадаһан, энэ һунгалтын дүнгүүд дээрэһээ харахада, Аденауэрай парти ехээр урагшагүйдөө. Хэрбээ 1957 ондо бундестагта һунгалта болоходо, ХДС-эй кандидадууд түлөө бременэйхидэй 30,4 процентнь дуугаа үгэһэн байгаа ... мүнөө Аденауэрай партиин кандидадуудай түлөө һунгагшадай ... доол 14,8 процентнь дуугаа үгэһэн байха юм.

Энэ һунгалтада социал-демократическа парти илажа гараа. Т... нэй түлөө һунгагшадай 54,9 процентнь дуугаа үгөө (1957 ондо бундестагта һунгалтын болоходо, ...рэнэй түлөө һунгагшадай 47,1 процентнь дуугаа үгэһэн юм). Бремен городой депутадуудай шэнэ ...лаанда СДПГ зуун һууриһаа ...ыень, ХДС оройдоо 16-е эзэлхэ ...лоһон байна. СДПГ яахадаа ...шатай байгааб гэхэдэ, энэ ... уласхоорондын шахардуу ... байдал һулаавуулха шухала ... тоолодог, Баруун Германиие ... болон ракетээр зэбсэглэхые ... щаадаг байгаа гэжэ эндэ заагд...

Редакторай орлогшо **С. БАЛЬЖИНИМ...**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26, Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01167. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5082.